

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

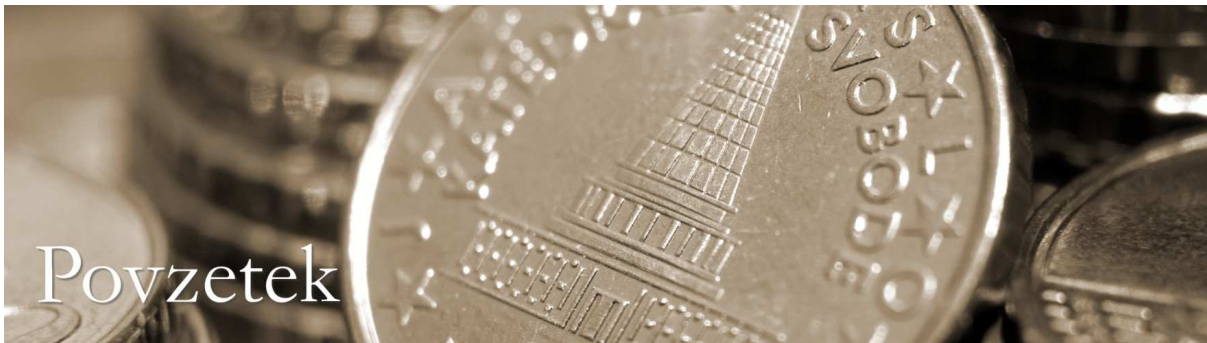
Obračunavanje okoljske dajatve
za odpadno električno in elektronsko opremo

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Obračunavanje okoljske dajatve
za odpadno električno in elektronsko opremo

Računsko sodišče je izvedlo revizijo smotrnosti obračunavanja okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme v obdobju od leta 2007 do leta 2009. Cilj revizije je bil izrek mnenja o učinkovitosti Ministrstva za okolje in prostor pri vzpostavitvi sistema obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve ter izrek mnenja o učinkovitosti Carinske uprave pri nadzoru nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve.

Ministrstvo za okolje in prostor v predpisih ni jasno opredelilo namena uvedbe okoljske dajatve ter Vladi Republike Slovenije v letih 2008 in 2009 ni predlagalo v sprejem novega prilagojenega zneska okoljske dajatve, pri čemer bi upoštevalo število zavezancev, vpisanih v evidenco proizvajalcev, in pridobiteljev pri Carinski upravi ter količino električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji v preteklem letu. Okoljska dajatev se je v letih od 2007 do 2009 obračunavala in plačevala v enakem znesku, ne glede na to, da se je število zavezancev v letih 2008 in 2009 povečalo, kot se je tudi spreminjala količina električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji. V proračunu se je zato zbralo za 389.000 evrov oziroma za 53,6 odstotka več sredstev iz okoljske dajatve, kot je bilo predvideno v strateških dokumentih Ministrstva za okolje in prostor.

Ministrstvo za okolje in prostor ni posredovalo Evropski komisiji poročila o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in sveta o odpadni električni in elektronski opremi za leti 2007 in 2008, kar je bilo dolžno storiti do konca junija 2010.

Zavezanci za plačevanje in obračunavanje okoljske dajatve so se dolžni vpisati v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, ki jo vodi Carinska uprava, kot tudi v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme, ki jo za ravnanje s to opremo vodi Ministrstvo za okolje in prostor. Ministrstvo za okolje in prostor ter Carinska uprava nista bila učinkovita pri vpisu novih zavezancev v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, saj nista začela skupnih aktivnosti pri vzpostavitvi medsebojne povezave evidenc proizvajalcev in pridobiteljev, kar bi omogočalo navzkrižno kontrolo ter učinkovitejši nadzor tako nad plačevanjem okoljske dajatve kot ravnanjem z električno in elektronsko opremo. Čeprav različne opredelitve zavezancev omogočajo razlike med obema evidencama, pa primerjava evidenc proizvajalcev in pridobiteljev kaže na večje tveganje neuskkljenosti evidenc, saj je bilo po stanju na dan 31. 12. 2007 v evidenco Carinske uprave vpisanih 464 oziroma za 158 odstotkov več zavezancev kot pri Ministrstvu za okolje in prostor, prav tako je bilo v letu 2009 v evidenco Carinske uprave vpisanih za 84 odstotkov več zavezancev. Stanje na dan 31. 12. 2009 kaže, da obstajajo najmanj trije zavezanci, ki so vpisani v evidenco Ministrstva za okolje in prostor ne pa tudi Carinske uprave, zato tudi niso plačevali okoljske dajatve.

Računsko sodišče je na podlagi razpoložljivih podatkov Statističnega urada ocenilo, da Carinska uprava v obdobju od leta 2007 do leta 2009 ni pobrala za 141.425 evrov oziroma povprečno letno za 47.141 evrov okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo, saj nima vzpostavljenih zadostnih

kontrolnih mehanizmov, da bi v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev zajela vsa podjetja, ki so dolžna obračunavati in plačevati okoljsko dajatev. Računsko sodišče ocenjuje, da je bilo v obdobju od leta 2007 do leta 2009 največ neobračunane okoljske dajatve pri plinskih sijalkah. Večji zneski neobračunane okoljske dajatve so ocenjeni tudi pri radijskih sprejemnikih, televizijskih sprejemnikih in malih računalnikih.

Carinski inšpektorji bi lahko področjem, kjer so ocenjene razlike med podatki Statističnega urada o razpoložljivi električni in elektronski opremi na domačem trgu in podatki Carinske uprave o obračunani okoljski dajatvi največje, namenili večjo pozornost pri izvajanju inšpekcijskih pregledov. Carinski inšpektorji pri preverjanju pravilnosti obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve v obdobju od leta 2007 do leta 2009 pri ugotovljenih nepravilnostih niso bili dosledni pri izrekanju glob, kot je opredeljeno v Uredbi o okoljski dajatvi.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih nesmotnosti od Ministrstva za okolje in prostor in Carinske uprave zahtevalo *izvedbo popravljalnih ukrepov in predložitev odzivnega poročila*. Ministrstvu za okolje in prostor in Carinski upravi je podalo nekatera *priporočila* za izboljšanje obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme.

KAZALO

1. UVOD	8
1.1 CILJI, OBSEG IN PREDMET REVIZIJE	8
1.2 PREDSTAVITEV REVIDIRANCEV	9
1.2.1 Ministrstvo za okolje in prostor	9
1.2.2 Carinska uprava Republike Slovenije.....	10
1.2.3 Statistični urad Republike Slovenije.....	10
1.3 REVIZIJSKI PRISTOP	11
2. UGOTOVITVE	12
2.1 VZPOSTAVLJANJE PRAVNIH PODLAG ZA OBRAČUNAVANJE IN PLAČEVANJE OKOLJSKE DAJATVE ZA ODPADNO ELEKTRIČNO IN ELEKTRONSKO OPREMO.....	12
2.1.1 Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja.....	12
2.1.2 Operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje 2006–2008.....	13
2.1.3 Zakon o varstvu okolja.....	14
2.1.4 Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme	15
2.1.5 Namen uvedbe okoljske dajatve.....	16
2.1.6 Zavezanci za plačilo okoljske dajatve	17
2.1.7 Predmet obdavčitve okoljske dajatve	17
2.1.8 Obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve.....	18
2.1.9 Višina okoljske dajatve.....	19
2.1.10 Evidenca proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme zaradi ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo	20
2.1.10.1 Primerjava evidenc ministrstva in carinske uprave.....	22
2.1.11 Poročanje glede okoljske dajatve.....	24
2.2 IZVAJANJE NADZORA NAD OBRAČUNAVANJEM IN PLAČEVANJEM OKOLJSKE DAJATVE ZA ODPADNO ELEKTRIČNO IN ELEKTRONSKO OPREMO	25
2.2.1 Obračunana okoljska dajatev	25
2.2.2 Količina električne in elektronske opreme	27

2.2.2.1	Primerjava podatkov Carinske uprave in Statističnega urada o količini električne in elektronske opreme	28
2.2.2.2	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve	30
2.2.2.3	Ocena primanjkljaja okoljske dajatve.....	32
2.2.3	Evidenca proizvajalcev in pridobiteljev odpadne električne in elektronske opreme za obračun okoljske dajatve	32
2.2.3.1	Primerjava evidenc Carinske uprave in ministrstva.....	33
2.2.4	Inšpekcijski nadzor nad obračunavanjem okoljske dajatve.....	33
3.	MNENJE	36
3.1	MNENJE O UČINKOVITOSTI POSLOVANJA MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR PRI VZPOSTAVITVI PRAVNIH PODLAG ZA OBRAČUNAVANJE IN PLAČEVANJE OKOLJSKE DAJATVE.....	36
3.2	MNENJE O UČINKOVITOSTI NADZORA CARINSKE UPRAVE NAD OBRAČUNAVANJEM IN PLAČEVANJEM OKOLJSKE DAJATVE	37
4.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	39
4.1	MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR.....	39
4.2	CARINSKA UPRAVA.....	39
5.	PRIPOROČILA	41
6.	PRILOGE	43

1. UVOD

Revizija smotrnosti obračunavanja okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme v letih 2007 do 2009 je bila izvedena na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 5. 7. 2010 in 2. 8. 2010 sklep o spremembi sklepa o izvedbi revizije⁴. Revidiranca sta Ministrstvo za okolje in prostor ter Carinska uprava Republike Slovenije.

Revizijo smo opravili v skladu z Napotilom za izvajanje revizij⁵, ki določa uporabo mednarodnih revizijskih standardov INTOSAI, Evropskih smernic za izvajanje mednarodnih revizijskih standardov INTOSAI⁶ ter Mednarodnih standardov revidiranja in mednarodnih stališč o revidiranju⁷.

1.1 Cilji, obseg in predmet revizije

Predmet revizije je smotrnost obračunavanja okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme (v nadaljevanju: okoljska dajatev) v letih od 2007 do 2009.

Cilja revizije sta:

- izrek mnenja o učinkovitosti vzpostavitve sistema obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve v letih od 2007 do 2009;
- izrek mnenja o učinkovitosti nadzora nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve v letih od 2007 do 2009.

V okviru segmenta učinkovitosti vzpostavitve sistema obračunavanja okoljske dajatve smo preverili, ali je Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo take pravne podlage, ki zagotavljajo učinkovit sistem obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve. V okviru segmenta učinkovitosti nadzora nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve pa smo preverili, ali Carinska uprava Republike Slovenije izvaja učinkovit nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve.

¹ Uradni list RS, št. 11/2001.

² Uradni list RS, št. 91/2001.

³ Št. 326-3/2010/11.

⁴ Št. 326-3/2010/14.

⁵ Uradni list RS, št. 41/01.

⁶ Revizor, št. 7–8, 1999.

⁷ Slovenski inštitut za revizijo, 1997, z dopolnitvami.

1.2 Predstavitev revidirancev

1.2.1 Ministrstvo za okolje in prostor

Zakon o državni upravi⁸ (v nadaljevanju: ZDU-1) določa, da Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: ministrstvo) opravlja naloge na področju okolja in prostora. Za Vlado Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS) pripravlja predloge zakonov, podzakonskih predpisov ter drugih aktov in gradiv ter zagotavlja drugo strokovno pomoč pri oblikovanju politike varstva okolja in prostora, izvršuje zakone in druge predpise s področja varstva okolja in prostora, ki jih sprejema Državni zbor Republike Slovenije, ter ratificirane mednarodne pogodbe, državni proračun, podzakonske predpise in druge akte Vlade RS. Ministrstvo mora nadzorovati izvajanje predpisov, spremljati in skrbeti za razvoj varstva okolja in prostora ter lahko Vladi RS daje predloge in pobude za urejanje vprašanj na področju varstva okolja in prostora.

Ministrstvo na področju okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo pripravlja predloge predpisov, in sicer Vladi RS predlaga v sprejem uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme ter znesek okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo. Ministrstvo na svojih spletnih straneh objavlja seznam električne in elektronske opreme, iz katere nastaja odpadna električna in elektronska oprema.

Ministrstvo na podlagi 19. člena Uredbe o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo⁹ (v nadaljevanju: Uredba o ravnanju z odpadno opremo) vodi evidenco proizvajalcev¹⁰ in pridobiteljev¹¹ električne in elektronske opreme za zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti glede ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo.

Odgovorne osebe ministrstva v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, so:

- Janez Podobnik, minister od 3. 12. 2004 do 20. 11. 2008
- Karel Erjavec, minister od 21. 11. 2008 do 12. 2. 2010
- dr. Roko Žarnič, minister od 12. 2. 2010.

⁸ Uradni list RS, št. 113/05-UPB4 in 48/09.

⁹ Uradni list RS, št. 107/06.

¹⁰ V 22. točki 3. člena Uredbe o ravnanju z odpadno opremo je določeno, da je proizvajalec oseba, ki ne glede na način prodaje, vključno s prodajo po svetovnem spletu, v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo potrošnikov:

- proizvaja in prodaja pod svojo blagovno znamko,
- prodaja pod svojo blagovno znamko opremo, ki jo je proizvedel drug dobavitelj, pri čemer pa se tak prodajalec ne šteje za proizvajalca, če je na opremi blagovna znamka izvirnega proizvajalca v skladu s prejšnjo alinejo, ali
- zaradi izvajanja svoje dejavnosti uvaža ali izvaža opremo v Republiko Slovenijo ali iz nje.

¹¹ V 21. točki 3. člena Uredbe o ravnanju z odpadno opremo je določeno, da je pridobitelj oseba, ki zaradi namena trgovanja z opremo pridobi opremo v drugi državi članici Evropske unije in jo vnese v Republiko Slovenijo.

1.2.2 Carinska uprava Republike Slovenije

Carinska uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: Carinska uprava) je organ v sestavi Ministrstva za finance. Carinska uprava opravlja zadeve, ki se nanašajo na izvajanje carinskega in trošarinskega sistema.

Temeljne naloge carinske službe so¹²:

- opravljanje carinskega in trošarinskega nadzora nad blagom ter carinjenje blaga;
- opravljanje nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja obveznosti, določenih s carinskimi, trošarinskimi in drugimi predpisi, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna služba;
- preprečevanje in odkrivanje carinskih in trošarinskih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj, določenih s predpisi, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna carinska služba;
- kontrola vnosa, iznosa in tranzita blaga, za katero so predpisani posebni ukrepi;
- pobiranje, vključno s prisilno izterjavo, uvoznih in izvoznih dajatev, drugih dajatev, ki se pobirajo ob uvozu in izvozu, trošarin, proizvodnih dajatev na sladkor, ter dajatev, za pobiranje katerih je pristojna carinska služba;
- izvajanje ukrepov zunanjetrgovinske in skupne kmetijske politike;
- izvajanje predpisov Evropske skupnosti in mednarodnih pogodb z delovnega področja carinske službe.

Carinsko upravo sestavljajo carinski organi, in sicer Generalni carinski urad, deset carinskih uradov kot območne organizacijske enote uprave, ustanovljene za posamezno območje ter izpostave kot notranje organizacijske enote carinskih uradov. Upravo vodi generalni direktor, ki vodi tudi delo Generalnega carinskega urada. Generalni direktor je za svoje delo in delo službe odgovoren ministru za finance.

Odgovorne osebe Carinske uprave v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, so:

- Franc Košir, generalni direktor od 1. 1. 2002 do 30. 9. 2007,
- mag. Stanislav Mikuž, namestnik generalnega direktorja od 1. 10. 2007 do 22. 11. 2007 in
- Rajko Skubic, generalni direktor od 23. 11. 2007.

1.2.3 Statistični urad Republike Slovenije

V reviziji smo pridobili podatke in pojasnila tudi od Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Statistični urad), ki ni revidiranec. Sodelovanje Statističnega urada je bilo potrebno zaradi primerjave podatkov o količini električne in elektronske opreme, za katero je bila obračunana okoljska dajatev, ki jih zbira Carinska uprava, in podatkov o razpoložljivi količini te opreme na domačem trgu, za katero bi morala biti obračunana okoljska dajatev in jih za namene statističnega raziskovanja zbira Statistični urad.

Na podlagi 1. člena Zakona o državni statistiki Statistični urad zagotavlja organom in organizacijam javne uprave, gospodarstvu in javnosti (v nadaljevanju: uporabnikom) podatke o stanju in gibanjih na ekonomskem, demografskem in socialnem področju ter na področju okolja in naravnih virov. Statistični urad pridobiva podatke iz več različnih virov:

¹² 3. člen Zakona o carinski službi, Uradni list RS, št. 103/04-UPB4, 40/09.

- podatke o trgovini pridobiva na podlagi anketnih vprašalnikov, ki jih pošilja podjetjem, ki se ukvarjajo s trgovino;
- podatke o proizvodnji industrijskih proizvodov in storitev, podatke o porabi teh proizvodov v nadaljnji predelavi ter podatke o zalogah in prodaji teh proizvodov in storitev Statistični urad pridobiva na podlagi anketnih vprašalnikov, ki jih pošiljajo proizvajalcem v Sloveniji;
- podatke o uvozu in izvozu blaga pridobiva Statistični urad iz sistema Intrastat¹³, za blagovno menjavo podjetij, ki ne presegajo vključitvenega praga pa pridobiva podatke na podlagi ocene s posebnimi statističnimi metodami.

V skladu z Zakonom o državni statistiki¹⁴ ter srednjeročnim in letnim programom statističnih raziskovanj je v Sloveniji za Intrastat odgovoren Statistični urad, ki je s 1. 6. 2004 vzpostavil poseben oddelek za potrebe Intrastata. Intrastat se ukvarja s statistiko blagovne menjave med državami članicami Evropske unije, pri kateri se podatki mesečno zbirajo s statističnimi obrazci neposredno od poročevalskih enot. Po vzoru organizacije Intrastata v nekaterih državah članicah Evropske unije je Statistični urad sklenil dogovor o sodelovanju oziroma delitvi dela v zvezi z Intrastatom s Carinsko upravo. V skladu z omenjenim sporazumom je Carinska uprava odgovorna za zbiranje in kontrolo podatkov, sodelovanje s podjetji in odpravljanje morebitnih napak v poročanju. Statistični urad je odgovoren za nadzor sistema, statistično metodologijo, ocene ter posredovanje oziroma oskrbovanje uporabnikov s podatki. V okviru Carinske uprave podatke za Intrastat zbira in obdeluje Carinski urad Nova Gorica za vse poročevalske enote v Sloveniji.

1.3 Revizijski pristop

Revizijske dokaze za izrek mnenja o smotrnosti vzpostavitve pravnih podlag za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve ter nadzora nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve smo pridobili s preverjanjem, preiskovanjem, poizvedovanjem, izračunavanjem ter analitičnimi postopki.

¹³ Več o tem v poglavju 2.2.2.

¹⁴ Uradni list RS, št. 45/95, 9/01.

2. UGOTOVITVE

2.1 Vzpostavljanje pravnih podlag za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo

2.1.1 Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja

Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012¹⁵ (v nadaljevanju: ReNPVO) kot osnovni strateški dokument na področju varstva okolja določa cilje, kot so splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja ter varstvo naravnih virov. V ta namen program določa cilje na posameznih področjih za določena obdobja in prednostne naloge ter ukrepe za doseganje teh ciljev. V ReNPVO so opredeljeni naslednji *cilji* za program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo:

- vzpostavitev sistema zbiranja na celotnem območju Republike Slovenije vključno z nadgradnjo sistema zbiranja ločenih frakcij komunalnih odpadkov;
- izločanje nevarnih snovi in ustrezno ravnanje z njimi;
- do konca leta 2007 zbrati najmanj štiri kilograme odpadne električne in elektronske opreme na prebivalca na leto;
- do konca leta 2007 doseči deleže ponovne uporabe, predelave in reciklaže v višini 50 odstotkov za male gospodinjske pripomočke in 75 odstotkov za velike gospodinjske naprave.

Ukrepi, ki bodo potrebni za doseganje ciljev, pa so naslednji:

- predpisati (pravno urediti) pravila ravnanja in definirati vloge ter odgovornost akterjev;
- vzpostaviti (nadgraditi) primeren sistem zbiranja za slovenske razmere;
- zagotoviti razgradnjo in predelavo v obliki in obsegu, ki bosta zagotavljala doseganje ciljev.

ReNPVO predvideva pristop na področju ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo, ki zahteva premislek o ravnanju z izrabljenim izdelkom že pri njegovem načrtovanju in vstopu na trg. Težišče reševanja problemov usmerja od končnega uporabnika nazaj k proizvajalcu ter zahteva usklajeno delovanje različnih gospodarskih subjektov.

V skladu s prvim odstavkom 10. člena Zakona o varstvu okolja¹⁶ (v nadaljevanju: ZVO-1) povzročitelj obremenitve krije vse stroške predpisanih ukrepov za zmanjševanje onesnaževanja ter tveganja za okolje, rabo okolja ter odpravo posledic obremenjevanja okolja. Ekonomski instrumenti zagotavljajo vključitev okoljskih stroškov v poslovne stroške posameznih ekonomskih subjektov, hkrati pa so ustrezna motivacija

¹⁵ Uradni list RS, št. 2/06.

¹⁶ Uradni list RS, št. 39/06-UPB, 70/08, 108/09.

za zmanjševanje onesnaževanja oziroma integracija ekonomske in okoljevarstvene politike. Predvidena zbrana sredstva okoljske dajatve za odpadno in električno opremo so prikazana v tabeli 1.

Tabela 1: Predvidena zbrana sredstva okoljske dajatve v obdobju od leta 2004 do leta 2008

	v tisočih evrih				
Okoljska dajatev	Leto 2004	Leto 2005	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2008
Taksa na elektronsko in električno opremo	/	1.252	2.504	3.339	4.591

Vir: ReNPVO.

Na listi prioritet politike varstva okolja ministrstva v obdobju do leta 2008 je ohranjanje namenske porabe sredstev zbranih iz okoljskih dajatev in razširitev palete okoljskih dajatev z uvedbo takse za obremenjevanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme ter izdelkov bele tehnike in takse za obremenjevanje okolja zaradi nastajanja odpadnih baterij¹⁷.

2.1.2 Operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje 2006–2008

Vlada RS je na predlog ministrstva januarja 2006 sprejela Operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje 2006–2008¹⁸ (v nadaljevanju: operativni program ravnanja z odpadno opremo 2006–2008). Operativni program ravnanja z odpadno opremo 2006–2008 je pripravljen kot operativni program ReNPVO na področju ravnanja z električno in elektronsko opremo ter je izvedbeni dokument za doseganje ciljev okoljske politike Evropske skupnosti v zvezi z ohranjanjem, varstvom in izboljšanjem kakovosti okolja, varovanjem zdravja ter preudarnim in racionalnim izkoriščanjem naravnih virov. Navedena politika Evropske unije temelji na previdnostnem načelu¹⁹, načelu preventivnega ukrepanja²⁰ in na načelu, da naj se možnost poškodbe okolja prednostno odpravi pri viru njenega nastanka, kot tudi na načelu "povzročitelj obremenitve plača"²¹. Operativni program ravnanja z odpadno opremo 2006–2008 podrobneje določa izvajanje ukrepov za doseganje okoljskih ciljev v zvezi z ravnanjem z odpadno električno in elektronsko opremo, ki so določeni v Direktivi Evropskega parlamenta in sveta 2002/96/ES o odpadni električni in elektronski opremi²² (v nadaljevanju: Direktiva o odpadni opremi) in preneseni v slovenski pravni red s predpisi, izdanimi na podlagi ZVO-1.

¹⁷ 8. poglavje ReNPVO.

¹⁸ Sprejela Vlada RS na 59. redni seji 2. 2. 2006.

¹⁹ Načelo previdnosti opredeljuje 8. člen ZVO-1, ki določa, da je uvajanje novih tehnologij, proizvodnih postopkov in izdelkov dopustno le, če ob upoštevanju stanja znanosti in tehnike ter možnih varstvenih ukrepov ni pričakovati nepredvidljivih škodljivih učinkov za okolje in zdravje ljudi.

²⁰ Načelo preventive opredeljuje 7. člen ZVO-1, ki določa, da morajo biti mejne vrednosti emisije, standardi kakovosti okolja, pravila ravnanja in drugi ukrepi varstva okolja zasnovani, vsak poseg v okolje pa načrtovan in izveden tako, da povzroči čim manjše obremenjevanje okolja, za kar se uporabljajo najboljše razpoložljive tehnike.

²¹ Načelo povzročitelj plača je podrobneje opisano v poglavju 2.1.3.

²² Z dne 27. 1. 2003.

2.1.3 Zakon o varstvu okolja

ZVO-1 v prvem in tretjem odstavku 112. člena določa, da je povzročitelj onesnaževanja²³ dolžan plačati okoljske dajatve, s katerimi se obdavčuje onesnaževanje okolja, zavezanec za plačilo okoljske dajatve pa je oseba, ki povzroča onesnaževanje okolja. ZVO je v pravni red Republike Slovenije uvedel načelo plačila za obremenjevanje okolja, ki pomeni, da povzročitelj obremenitve okolja²⁴ krije vse stroške predpisanih ukrepov za preprečevanje in zmanjšanje onesnaževanja ter tveganja za okolje, rabo okolja in odpravo posledic obremenjevanja okolja. Okoljska dajatev se lahko predpiše zaradi onesnaževanja okolja²⁵ (emisije, odpadki) ali zaradi tveganja za okolje zaradi vsebnosti okolju škodljivih snovi v surovini, polizdelku ali izdelku. Eden izmed predpisanih ukrepov za zmanjšanje obremenjevanja okolja z odpadki je okoljska dajatev zaradi odlaganja odpadkov, s katero se obdavčuje onesnaževanje okolja in je ekonomski instrument za spodbujanje manjšega obremenjevanja okolja. Dolžan jo je plačati onesnaževalec oziroma povzročitelj obremenjevanja okolja, to je fizična ali pravna oseba, ki povzroča onesnaževanje okolja z odpadki.

ZVO-1 v 4. točki prvega odstavka 148. člena kot obvezne državne gospodarske javne službe uvršča zbiranje, predelavo ali odstranjevanje določenih vrst drugih odpadkov. Na podlagi ZVO-1 je Vlada RS sprejela Uredbo o načinu, predmetu in pogojih izvajanja gospodarske javne službe ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo²⁶ (v nadaljevanju: Uredba o izvajanju GJS ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo), ki določa način, predmet in pogoje opravljanja državne gospodarske javne službe ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo na območju Republike Slovenije. Uredba o izvajanju GJS ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo predvideva, da v okviru te GJS distributerji in končni uporabniki²⁷ električne in elektronske opreme oddajajo odpadno električno in elektronsko opremo, izvajalec javne službe pa v imenu in za račun proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme prevzema te vrste opremo. Uredba o ravnanju z odpadno opremo dopušča možnost, da proizvajalci in pridobitelji električne in elektronske opreme sami vzpostavijo svoje individualne ali skupne načrte ravnanja z odpadno opremo. Na podlagi tega so se proizvajalci in pridobitelji električne in elektronske opreme odločili za izpolnjevanje svojih obveznosti v okviru skupnih načrtov ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo. Prikazujemo shemo plačevanja okoljske dajatve in financiranja izvajalcev skupnih načrtov ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo.

²³ Povzročitelj obremenitve okolja po sedmem odstavku 3. člena ZVO-1 je pravna ali fizična oseba, ki neposredno ali posredno, izključno ali hkrati onesnažuje okolje, rabi naravne dobrine ali povzroča tveganje za okolje ali povzroči okoljsko nesrečo.

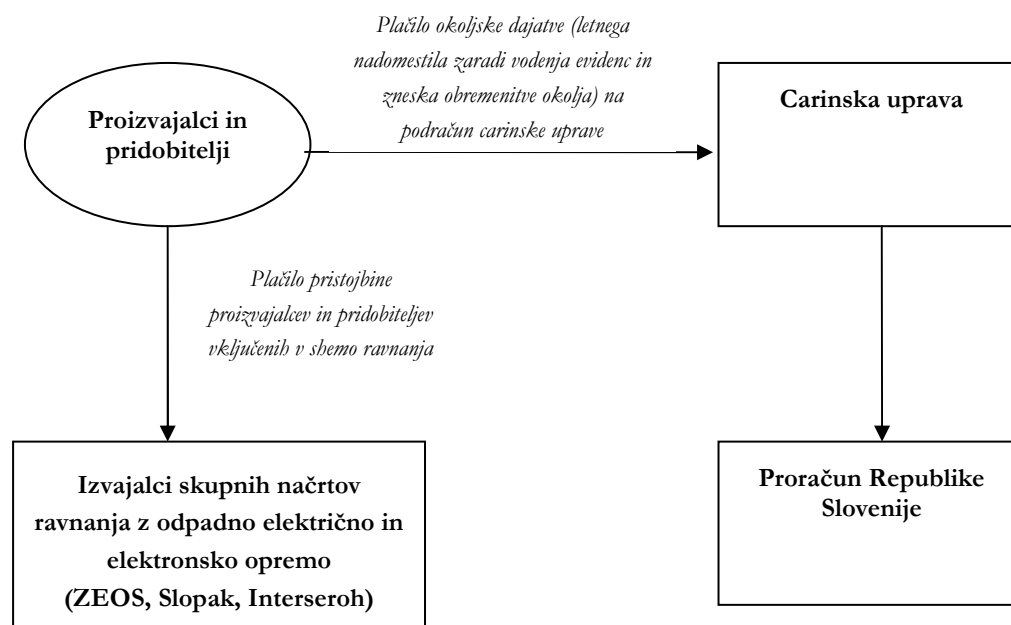
²⁴ Obremenitev okolja je vsak poseg ali posledica posega v okolje, ki je povzročila ali povzroča onesnaževanje okolja, tveganje za okolje ali rabo naravne dobrine.

²⁵ Onesnaževanje okolja je neposredno ali posredno vnašanje snovi ali energije v zrak, vodo, tla ali povzročanje odpadkov in je posledica človekove dejavnosti, ki lahko škoduje okolju ali človekovemu zdravju ali posega v lastninsko pravico tako, da poškoduje ali uniči predmet lastninske pravice ali posega v njeno uživanje ali v pravico do rabe okolja.

²⁶ Uradni list RS, št. 118/04.

²⁷ V petem odstavku 4. člena Uredbe o ravnanju z odpadno opremo je določeno, da je končni uporabnik vsaka oseba, ki je uporabljala, uporablja ali namerava uporabljati električno in elektronsko opremo, ali oseba, pri kateri zaradi njene dejavnosti nastaja odpadna električna in elektronska oprema (npr. vzdrževanje električne in elektronske opreme ali razgradnja objektov, naprav ali vozil, v katere je vgrajena ta oprema).

Slika 1: Shema plačevanja okoljske dajatve in financiranja izvajalcev skupnih načrtov ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo

Vir: predpisi.

2.1.4 Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme

Vlada RS je na predlog ministrstva sprejela Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme²⁸ (v nadaljevanju: Uredba o okoljski dajatvi). Uredba o okoljski dajatvi določa obveznost plačevanja okoljske dajatve za onesnaževanje okolja, ki je posledica nastajanja odpadne električne in elektronske opreme, osnovo za obračun okoljske dajatve, njeno višino, zavezanca za plačilo okoljske dajatve, plačnike okoljske dajatve, način njenega obračunavanja, odmere in plačevanja²⁹. Vlada RS s sklepom določi znesek nadomestila za okoljsko dajatev zaradi onesnaževanja okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme ter znesek za enoto obremenitve za okoljsko dajatev.

²⁸ Uradni list RS, št. 32/06, 65/06, 78/08.

²⁹ 1. člen Uredbe o okoljski dajatvi.

2.1.5 Namen uvedbe okoljske dajatve

Uredba o okoljski dajatvi v 1. členu določa, da se okoljska dajatev plačuje zaradi onesnaževanja okolja zaradi uporabe električne in elektronske opreme³⁰ – vključno s prenosnimi baterijami in akumulatorji, ki so vir električne opreme v tej opremi, ter kot posledica tega nastajanje odpadne električne in elektronske opreme, vključno z odpadnimi prenosnimi baterijami in akumulatorji, ki nastajajo kot izrabljeni vir električne energije v električni in elektronski opremi –, in je prihodek proračuna Republike Slovenije.

Ministrstvo je uvedlo okoljsko dajatev, ker "z uvedbo okoljske dajatve želi zakonodajalec zagotoviti vzpostavitev evidence o dajanju električne in elektronske opreme v promet ločeno po vrsti in količini elektronske opreme, ki jo kot obveznost narekuje zakonodaja na področju ravnanja z odpadki, ki nastajajo kot posledica uporabe električne in elektronske opreme"³¹. Ministrstvo vodi evidenco proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme za namene nadzora ravnanja s to opremo³². Carinska uprava vodi postopke glede nadzora nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve ter za te namene vodi evidenco proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme. Navedeni evidenci predstavljata ministrstvu podlago za pregled nad količino in vrsto električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji, ločeno po proizvajalcih in pridobiteljih.

Ministrstvo v Uredbi o okoljski dajatvi ni jasno opredelilo namena uvedbe okoljske dajatve. Sredstva iz zbrane okoljske dajatve se zbirajo v integralni proračun Republike Slovenije in ne predstavljajo namenskega vira za kritje stroškov predpisanih ukrepov za zmanjševanje onesnaževanja ter tveganja za okolje, rabo okolja ter odpravo posledic obremenjevanja okolja, kot opredeljuje 10. člen ZVO-1³³.

Priporočilo ministrstvu

Ministrstvu priporočamo, naj vzpostavi pravne podlage, ki bi opredelile namenskost porabe sredstev iz zbrane okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo.

³⁰ Oprema, navedena v prilogi 1 Uredbe o ravnanju z odpadno opremo.

³¹ Obrazložitev predloga Uredbe o ravnanju z odpadno opremo, strani 5 in 6 ter poglavje 5.3 operativnega programa ravnanja z odpadno opremo 2006–2008.

³² Ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo obsega zbiranje in prevzemanje te opreme (od končnih uporabnikov, distributerjev) obdelava opreme (razgradnja in ločitev sestavnih delov opreme, priprava za nadaljnje ravnanje), predelava opreme (namenjena koristni uporabi in primernosti odstranjevanja, cilja predelave sta recikliranje odpadkov za predelavo v surovine in ponovna uporaba ter uporaba odpadkov kot gorivo) ter odstranjevanje ostankov predelave opreme.

³³ Namen uvedbe okoljske dajatve je neposredno povezan z izračunom višine okoljske dajatve, kar je podrobneje opisano v točki 2.1.9. Stroški, ki so podlaga za izračun višine okoljske dajatve, bi morali biti povezani z namenom uvedbe te dajatve oziroma aktivnostmi za zmanjšanje obremenjevanja okolja.

2.1.6 Zavezanci za plačilo okoljske dajatve

Zavezanec za plačilo okoljske dajatve je pravna oseba, ki daje električno in elektronsko opremo v promet v Sloveniji in je proizvajalec ali pridobitelj. Proizvajalec³⁴ električne in elektronske opreme je oseba, ki ne glede na način prodaje, vključno s prodajo prek svetovnega spleta oziroma interneta:

- proizvaja in prodaja električno in elektronsko opremo pod svojim blagovnim znakom;
- prodaja pod svojim blagovnim znakom električno in elektronsko opremo, ki so jo proizvedli drugi dobavitelji električne in elektronske opreme, pri čemer pa se prodajalec ne šteje za proizvajalca, če je na opremi blagovni znak izvirnega proizvajalca v skladu s prejšnjo alinejo.

Pridobitelj³⁵ električne in elektronske opreme je oseba, ki zaradi izvajanja dejavnosti trgovine z električno in elektronsko opremo pridobi električno in elektronsko opremo v drugi državi članici Evropske unije in jo vnese na ozemlje Republike Slovenije ali uvozi iz tretjih držav z namenom dajanja v promet. Pridobitelj je tudi oseba, ki pridobi električno in elektronsko opremo v drugi državi članici Evropske unije in jo vnese na ozemlje Slovenije ali uvozi iz tretjih držav in jo zaradi izvajanja svoje dejavnosti uporabi kot končni uporabnik.

2.1.7 Predmet obdavčitve okoljske dajatve

Osnovo za obračunavanje okoljske dajatve predstavlja seznam električne in elektronske opreme, iz katere nastaja odpadna električna in elektronska oprema ter odpadne prenosne baterije in akumulatorji. Ta seznam objavlja ministrstvo na svojih spletnih straneh.

Električno in elektronsko opremo predstavljajo proizvodi, ki so za svoje pravilno delovanje odvisni od električnega toka ali elektromagnetnih polj, ter proizvodi, namenjeni proizvodnji, prenosu in merjenju toka in polj iz priloge 1 Uredbe o ravnanju z odpadno opremo ter so zasnovani za uporabo pri napetostih, ki ne presegajo 1000 voltov za izmenični tok in 1500 voltov za enosmerni tok³⁶. Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja se plačuje zaradi onesnaževanja okolja zaradi uporabe električne in elektronske opreme. Ta električna in elektronska oprema zajema deset razredov, ti se naprej razvrščajo v podrazrede, in sicer:

1. velike gospodinjske naprave (hladilniki, zamrzovalniki, štedilniki, ...),
2. male gospodinjske naprave (sesalniki, likalniki, tehtnice, ...),
3. oprema za IT in telekomunikacije (računalniki, tiskalniki, telefoni, oprema za kopiranje, ...),
4. oprema za zabavno elektroniko (radijski in televizijski sprejemniki, glasbeni stolpi, ...),
5. oprema za razsvetljavo (fluorescentne, halogenske, ultravijolične žarnice, ...),
6. električno in elektronsko orodje (žage, šivalni stroji, ...),
7. igrače, oprema za prosti čas in šport (videoigre, igralni avtomati za kovance, ...),
8. medicinske naprave (oprema za radioterapijo, kardiologijo, naprave za analize, ...),
9. instrumenti za spremljanje in nadzor (regulatorji ogrevanja, termostati, ...) in
10. avtomati (avtomati za pijače, bančni avtomati, ...).

³⁴ 5. točka prvega odstavka 3. člena Uredbe o okoljski dajatvi.

³⁵ 4. točka prvega odstavka 3. člena Uredbe o okoljski dajatvi.

³⁶ 3. člen Uredbe o ravnanju z odpadno opremo.

2.1.8 Obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve

Obveznost za obračun okoljske dajatve nastane, ko je³⁷:

- električna in elektronska oprema, proizvedena v Sloveniji, prvič dana v promet (prodana) v Sloveniji ali ko je prvič uporabljena v Sloveniji, če je proizvajalec opreme tudi njen končni uporabnik;
- električna in elektronska oprema, pridobljena v drugi državi članici Evropske unije ali uvožena iz tretjih držav, prvič dana v promet (prodana) v Sloveniji, ali ob prvi uporabi električne in elektronske opreme v Sloveniji, če je pridobitelj opreme tudi njen končni uporabnik.

Okoljske dajatve ne plačuje proizvajalec in pridobitelj za električno in elektronsko opremo, ki jo sam uporabi kot končni uporabnik zaradi izvajanja svoje dejavnosti, ki ni proizvodnja, popraviljanje ali vzdrževanje kakršne koli opreme, ki vsebuje električno in elektronsko opremo, če letna količina električne in elektronske opreme ne presega 1.500 kilogramov.

Okoljska dajatev se ne plačuje za električno in elektronsko opremo, ki je iznesena z ozemlja Slovenije ali izvožena iz območja Evropske unije, ne glede na to, ali je proizvedena v Sloveniji, uvožena iz tretjih držav ali pridobljena iz drugih držav članic Evropske unije.

Obračun okoljske dajatve sestavita proizvajalec in pridobitelj električne in elektronske opreme na podlagi evidenc za električno in elektronsko opremo, ki jo dajeta v promet v Sloveniji ali jo sama uporabljata kot končna uporabnika. Obračun okoljske dajatve predložita carinskemu organu dvakrat letno, in sicer do 20. julija za prvo šestmesečje tekočega leta ter do 20. januarja za drugo šestmesečje prejšnjega leta³⁸.

Okoljsko dajatev je treba plačati do zadnjega dne v mesecu, ki sledi polletnemu obdobju, v katerem je nastala obveznost za obračun okoljske dajatve. Obračun okoljske dajatve je treba predložiti ne glede na to, ali je zavezanec za plačilo okoljske dajatve v predpisanem polletnem obdobju dolžan plačati okoljsko dajatev za električno in elektronsko opremo, ki je bila dana v promet v Sloveniji ali uporabljena v Sloveniji, ali ne. Znesek obračunane okoljske dajatve zavezanci nakažejo na podračun Carinske uprave.

Opredelitev davčnih obdobj in rokov, do katerih je treba predložiti polletni obračun okoljske dajatve carinskemu organu, je prikazan v spodnji razpredelnici.

Tabela 2: Rok za predložitev obračuna okoljske dajatve in rok za plačilo okoljske dajatve

Davčno obdobje	Rok za predložitev obračuna carinskemu organu	Plačilo okoljske dajatve
1. 1.–30. 6.	20. 7.	31. 7.
1. 7.–31. 12.	20. 1.	31. 1.

Vir: Uredba o okoljski dajatvi.

³⁷ 5. člen Uredbe o okoljski dajatvi.

³⁸ Do 1. 1. 2009 so zavezanci predlagali obračune okoljske dajatve trimesečno.

2.1.9 Višina okoljske dajatve

Osnova za obračun okoljske dajatve sta letno nadomestilo zaradi vodenja evidenc zavezancev za plačilo okoljske dajatve in enota obremenitve okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme³⁹. Vlada RS s sklepom⁴⁰ določi znesek nadomestila ter znesek za enoto obremenitve za okoljsko dajatev zaradi onesnaževanja okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme. Za leta 2007, 2008 in 2009 znaša znesek nadomestila zaradi vodenja evidenc zavezancev za plačilo okoljske dajatve 33,38 evra, znesek za enoto obremenitve za okoljsko dajatev zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme pa 0,0083 evra. Znesek letnega nadomestila kot del okoljske dajatve predstavlja stalen strošek zavezanca, ne glede na količino dane električne in elektronske opreme na trg v Sloveniji, medtem ko je del okoljske dajatve, to je znesek za obremenitev okolja, odvisen od mase in vrste te opreme, ki je bila dana na trg v Sloveniji⁴¹.

Operativni program za ravnanje z odpadno opremo 2006–2008 opredeljuje, da mora višina prilivov zaradi obračuna okoljske dajatve praviloma zadostovati za vse stroške, ki jih odpadna električna in elektronska oprema povzroča državnim upravim. To so stroški nadzora ministrstva nad ravnanjem s to opremo, preverjanjem tega ravnanja in poročanjem o njem, in to v obsegu, ki ga določa Direktiva o odpadni opremi ter na njeni podlagi sprejeta slovenska zakonodaja, ki ureja ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo, kot tudi stroški nadzora Carinske uprave nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve.

Ministrstvo je določilo fiksni del okoljske dajatve v taki višini, da letni priliv zaradi obračuna okoljske dajatve pokrije osnovne letne materialne stroške vzdrževanja računalniškega sistema za elektronsko vodenje evidenc, pri čemer se upošteva celotno število zavezancev za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve. Za posamezni razred električne in elektronske opreme je ministrstvo določilo različno število enot obremenitve na kilogram električne in elektronske opreme. Ocenilo je, da bi ob letni količini 27.539.000 ton električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji, prihodki iz okoljske dajatve znašali 242.000 evrov letno. To bi zadostovalo za pokritje stroškov vzpostavitve evidenc dajanja na trg električne in elektronske opreme, vključno s stroški nadzora nad prometom te opreme⁴².

Višina okoljske dajatve je določena glede na zahtevnost procesa obdelave in vpliva na okolje. Višina okoljske dajatve na enoto (kilogram) opreme je najvišja pri sijalkah, ki zapadejo v 5.a razred električne in elektronske opreme (število enot obremenitve na kilogram opreme za sijalke znaša 16,378). Najnižja okoljska dajatev na kilogram električne in elektronske opreme se obračuna za velike gospodinjske naprave

³⁹ Število enot obremenitve za posamezno vrsto električne in elektronske opreme je določena v prilogi 1 Uredbe o okoljski dajavi zaradi odpadne električne in elektronske opreme.

⁴⁰ 15. člen Uredbe o okoljski dajavi; Sklep o določitvi zneska za nadomestilo in za enoto obremenitve za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme za leto 2008, Uradni list RS, št. 8/08; Sklep o določitvi zneska za nadomestilo in za enoto obremenitve za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme za leto 2009, Uradni list RS, št. 14/09.

⁴¹ Znesek za obremenitev okolja je masa električne in elektronske opreme pomnožena s številom enot obremenitve na kilogram električne in elektronske opreme pomnožene z zneskom za enoto obremenitve za okoljsko dajatev.

⁴² Poglavje 5.9 operativnega programa ravnanja z odpadno opremo 2006–2008.

in avtomate iz razreda 1 in 10 električne in elektronske opreme (število enot obremenitve na kilogram opreme za razred 1 znaša 0,576 in za razred 10 znaša 0,524).

Število zavezancev, vpisanih v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri Carinski upravi in ministrstvu, se je z leti povečevalo. Tudi količina električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji, je v obdobju, na katero se nanaša revizija, večja kot je bila načrtovana v operativnem programu ravnanja z odpadno opremo 2006–2008⁴³.

ZVO-1 v petem odstavku 112. člena določa, da se višina okoljske dajatve določi tako, da je enaka mejnim stroškom onesnaževanja⁴⁴.

Okoljska dajatev se je v letih od 2007 do 2009 obračunavala in plačevala v enakem znesku, število zavezancev pa se je v letih 2008 in 2009 povečalo, prav tako se je spreminjala količina električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji. V proračunu se je zaradi tega zbralo za 389.000 evrov⁴⁵ oziroma 53,6 odstotka več sredstev iz okoljske dajatve, kot je bilo predvideno v operativnem programu ravnanja z odpadno opremo 2006–2008. Ministrstvo ni bilo učinkovito pri določanju višine okoljske dajatve za leti 2008 in 2009, saj Vladi RS v sprejem ni predlagalo novega prilagojenega zneska višine okoljske dajatve, pri čemer bi upoštevalo število zavezancev, vpisanih v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri Carinski upravi, ter količino električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji v preteklem letu, kar ni v skladu s petim odstavkom 112. člena ZVO-1.

Ukrep ministrstva

Ministrstvo je predlagalo spremembo ZVO-1⁴⁶, na podlagi katere je bilo črtano določilo petega odstavka 112. člena tega zakona, da se višina okoljske dajatve določi tako, da je enaka mejnim stroškom onesnaževanja.

Priporočilo ministrstvu

Ministrstvu priporočamo, naj vzpostavi jasne kriterije, na podlagi katerih bo določalo izračun višine okoljske dajatve, ter prilagaja znesek okoljske dajatve glede na število zavezancev za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve ter letno količino električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji.

2.1.10 Evidenca proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme zaradi ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo

Ministrstvo na podlagi Uredbe o ravnanju z odpadno opremo vodi evidenco proizvajalcev in pridobiteljev odpadne električne in elektronske opreme (v nadaljevanju: evidenca proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva). Proizvajalec in pridobitelj električne in elektronske opreme morata biti vpisana v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva, kar je podlaga za zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti glede

⁴³ Po podatkih carinske uprave je bilo v letu 2007 dano na trg v Sloveniji 35.476 ton električne in elektronske opreme, v letu 2008 33.580 ton, v letu 2009 pa 28.716 ton te opreme.

⁴⁴ Mejni stroški onesnaževanja okolja so s predpisom določeni dodatni stroški povzročitelja onesnaževanja okolja, ki so posledica proizvodnje dodatne enote izdelka ali storitve in niso vključeni v lastno ceno izdelka ali storitve.

⁴⁵ Obračunana okoljska dajatev v obdobju od leta 2007 do 2009 v znesku 1.114.964 evrov in odšteti načrtovani prihodki iz okoljske dajatve v znesku 726.000 evrov.

⁴⁶ ZVO-1C, Uradni list RS, št. 108/09.

ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo. V evidenci proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva se vodijo tudi podatki o letni količini opreme v kilogramih, ki je dana v promet (po razredih in namenu uporabe) in številka načrta ravnanja z odpadno opremo.

K vlogi za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva morata proizvajalec in pridobitelj priložiti tudi načrt ravnanja z odpadno opremo. Ta med drugim vsebuje podatke o:

- vrsti proizvodov po razredih oziroma podrazredih opreme, za katero se zagotavlja prevzem, zbiranje, obdelava in predelava;
- predvidenem načinu in obsegu prevzemanja odpadne opreme (od končnih uporabnikov, distributerjev in izvajalcev občinske javne službe);
- vrsti in zmogljivosti sredstev in opreme za začasno skladiščenje odpadne opreme pri distributerjih in izvajalcih občinske javne službe;
- vrsti in zmogljivosti sredstev in opreme za začasno skladiščenje odpadne opreme v zbiralnicah ter imenu in sedežu upravljavca ali upravljavcev teh zbiralnic;
- predvideni količini letno prevzete odpadne opreme, izražene v kilogramih in ocenjene iz podatkov o letni količini opreme, dane v promet;
- predvideni količini letno prevzete odpadne opreme iz gospodinjstev na podlagi izračuna iz 13. člena Uredbe o ravnanju z odpadno opremo.

Ministrstvo na podlagi upravnega postopka vpiše proizvajalca in pridobitelja v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev za dobo petih let na podlagi njegove vloge za vpis v evidenco. Za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev mora biti najprej izveden vpis načrta ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo ali pa sprememba tega načrta. Pred potrditvijo načrta morajo biti izvedeni tudi drugi postopki, kot je npr. izdaja odločbe zbiralca odpadne električne in elektronske opreme ali okoljevarstvenega dovoljenja obdelovalcu, ki je vključen v načrt. Po potrditvi tega načrta se posameznega proizvajalca ali pridobitelja vpiše v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev.

Ministrstvo izda odločbo o vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, če ugotovi, da se na podlagi pregleda dokumentacije, priložene vlogi za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev opreme, na podlagi podatkov iz drugih evidenc, ki jih vodi ministrstvo, ter na podlagi podatkov, pridobljenih iz obračuna okoljske dajatve, podatki o letni količini opreme, ki jo proizvajalec ali pridobitelj daje v promet, po razredih in namenu uporabe ne razlikujejo od podatkov, pridobljenih iz obračuna okoljske dajatve⁴⁷.

K vlogi za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva zavezanci predložijo tudi podatke o količini proizvedene, pridobljene oziroma uvožene električne in elektronske opreme, dane na trg. Zavezanci k vlogi predložijo kopijo obračuna okoljske dajatve za preteklo obdobje, ki je bil pred tem že predložen Carinski upravi.

Po pojasnilu ministrstva podatki v vlogah proizvajalcev in pridobiteljev ter podatki Carinske uprave med seboj niso bili vedno v skladu, zato je pridobivanje in usklajevanje teh podatkov vplivalo tudi na vodenje ugotovitvenega postopka, ki je podlaga za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev. Ministrstvo je v teh postopkih od proizvajalcev in pridobiteljev pridobilo fotokopije obrazcev ("obračunov okoljske dajatve zaradi odpadne električne in elektronske opreme"), ki so jih sicer proizvajalci in pridobitelji periodično pošiljali na Carinsko upravo. Iz teh obrazcev je bila razvidna količina opreme po razredih in

⁴⁷ Prvi odstavek 20. člena Uredbe o ravnanju z odpadno opremo.

namenu uporabe, ki jo je v določenem obdobju dal na trg posamezen proizvajalec in pridobitelj in se zato v večini primerov ni razlikovala od podatkov, pridobljenih na Carinski upravi.

Ministrstvo je vzpostavilo notranjo kontrolo za zagotovitev pravilnosti podatkov o vpisu, ki pri vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev primerja podatke s Carinsko upravo glede letne količine električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji. Ta notranja kontrola pa ni ustrezna, saj so se zavezanci dolžni vpisati v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri ministrstvu ob začetku opravljanja dejavnosti z električno in elektronsko opremo, kar pomeni, da pred tem niso dajali na trg električne in elektronske opreme ter zato Carinski upravi niso bili dolžni obračunavati in plačevati okoljske dajatve. Ne glede na to se v praksi navadno dogaja, da je vloga za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri ministrstvu kasnejša (tudi dve leti, kot je opisano v točki 2.1.10.1.b) kot pri carinski upravi, zato bi ministrstvo moralo zagotoviti najprej ustrezne kontrole za zagotovitev pravočasnosti vpisa v evidenco ministrstva.

2.1.10.1 Primerjava evidenc ministrstva in carinske uprave

Zavezanci za plačevanje in obračunavanje okoljske dajatve so se dolžni vpisati v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, ki jo vodi Carinska uprava kot tudi v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme, ki jo za namene ravnanja s to opremo vodi ministrstvo.

V evidenco proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva in Carinske uprave so zajeti proizvajalci in pridobitelji električne in elektronske opreme⁴⁸. V skladu z Uredbo o okoljski dajatvi so kot pridobitelji opredeljeni tudi končni uporabniki brez predhodnega dobavitelja, ki električno in elektronsko opremo zaradi izvajanja svoje dejavnosti uporabijo kot končni uporabnik. Ti zavezanci se vpisujejo v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave, v evidenco ministrstva pa se končnih uporabnikov brez predhodnega dobavitelja ne vpisuje. Iz evidence Carinske uprave ni razvidno število teh zavezancev.

Ministrstvo je prve odločbe o vpisu zavezancev v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pričelo izdajati maja 2007. V naslednji tabeli je prikazana primerjava evidenc Carinske uprave in ministrstva za obdobje od leta 2007 do leta 2009.

⁴⁸ Pomen izraza proizvajalec in pridobitelj na podlagi Uredbe o ravnanju z odpadno opremo je pojasnjen v poglavju 1.2.1, pomen izraza proizvajalec in pridobitelj na podlagi Uredbe o okoljski dajatvi pa v poglavju 2.1.6.

Tabela 3: Podatki o številu zavezancev, vpisanih v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri Carinski upravi in ministrstvu po stanju na dan 31. 12. za obdobje od leta 2007 do leta 2009⁴⁹

Stanje na dan	Evidenca proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave (število zavezancev)	Evidenca proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva (število zavezancev)	Razlika med evidencama Carinske uprave in ministrstva (število zavezancev)	Razlika med evidencama Carinske uprave in ministrstva (v odstotkih)
	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)	(4)=(1)/(2)*100
31. 12. 2007	756	292	464	258,9
31. 12. 2008	785	392	393	200,3
31. 12. 2009	808	439	369	184,1

Vira: Carinska uprava, ministrstvo.

V evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, ki jo vodi Carinska uprava, je bilo v obdobju od leta 2007 do leta 2009 vpisanih več zavezancev kot v evidenco ministrstva. Po stanju na dan 31. 12. 2007 je bilo v evidenco Carinske uprave vpisanih 464 oziroma za 158 odstotkov več zavezancev kot pri ministrstvu. Tudi v letu 2009 je bilo v evidenco Carinske uprave vpisanih za 84 odstotkov več zavezancev kot pri ministrstvu.

2.1.10.1.a Primerjava obeh evidenc kaže, da ministrstvo in Carinska uprava nista pristopila k skupnim aktivnostim za vzpostavitev medsebojne povezave evidenc proizvajalcev in pridobiteljev, kar bi omogočalo navzkrižno kontrolo in učinkovitejši nadzor. V obdobju od leta 2007 do leta 2009 ministrstvo s Carinsko upravo ni usklajevalo evidence proizvajalcev in pridobiteljev, kar ocenjujemo za neučinkovito ravnanje ministrstva.

Pojasnilo ministrstva

Ministrstvo je najmanj enkrat letno od Carinske uprave pridobilo podatke o njihovih evidencah za vodenje upravnih postopkov izdaje odločb o vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, za potrjevanje načrtov ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo ali pa za preverjanje podatkov iz predloženih poročil o ravnanju s to opremo.

2.1.10.1.b Preverili smo vpis zavezancev, ki jim je ministrstvo v letu 2009 izdalo odločbe o vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, in podatke primerjali z datumi vpisa v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave. Ministrstvo je v letu 2009 izdalo odločbe o vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev 47 zavezancem, od teh je bilo (priloga 1):

- 34 zavezancev vpisanih v evidenco Carinske uprave v letu 2006;
- šest zavezancev vpisanih v evidenco Carinske uprave v letu 2007;
- trije zavezanci vpisani v evidenco Carinske uprave v letu 2008;
- štirje zavezanci vpisani v evidenco Carinske uprave v letu 2009.

⁴⁹ Evidenci Carinske uprave in ministrstva smo primerjali po stanju na dan 31. 12., ker je ministrstvo prve odločbe o vpisu zavezancev v evidenco pričelo izdajati v maju 2007.

2.1.10.1.c Primerjava dneva vpisa zavezancev v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva v letu 2009 z dnevom vpisa v evidenco Carinske uprave kaže, da so nekateri zavezanci obračunavali in plačevali okoljsko dajatev več kot dve leti, preden so bili vpisani v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva. Ti zavezanci v vmesnem obdobju niso bili vključeni v shemo ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo in niso plačevali pristojbine izvajalcem skupnih načrtov ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo.

Pojasnilo ministrstva

Okoljska dajatev je bila uvedena za vzpostavitev evidenc o dajanju električne in elektronske opreme na trg. Okoljska dajatev se je pričela obračunavati in plačevati v skladu s predpisanim rokom, to je s 1. 4. 2006, medtem ko so obveznosti glede financiranja ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo nastale šele po operativnosti skupnih načrtov ravnanja s to opremo od maja 2007.

2.1.11 Poročanje glede okoljske dajatve

Direktiva o odpadni opremi v prvem odstavku 12. člena določa, da morajo države članice Evropske unije sestaviti register proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme ter vsako leto zbrati podatke, ki vključujejo tudi ocene o količinah in kategorijah električne in elektronske opreme, dane na trg, ponovno uporabljene, reciklirane ali predelane električne in elektronske opreme v državah članicah Evropske unije ter podatke o izvoženih zbranih odpadkih po teži ali številu. V skladu s prvim odstavkom 12. člena omenjene direktive države članice zagotovijo, da se zahtevane informacije pošljejo Evropski komisiji vsaki dve leti v 18 mesecih po koncu zajetega obdobja.

2.1.11.a Ministrstvo poročila iz prvega odstavka 12. člena Direktive o odpadni opremi, za obdobje 2007 in 2008, Evropski komisiji še ni posredovalo. Ministrstvo bi moralo to poročilo posredovati Evropski komisiji do konca junija 2010.

2.1.11.b V skladu z drugim odstavkom 12. člena Direktive o odpadni opremi države članice na tri leta pošiljajo Evropski komisiji poročilo o izvajanju te direktive. Ministrstvo je Evropski komisiji v roku posredovalo poročilo o izvajanju te direktive za obdobje od leta 2007 do leta 2009.

2.2 Izvajanje nadzora nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo

Carinska uprava na podlagi Uredbe o okoljski dajatvi vodi postopke glede obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve, prijave dejavnosti in evidentiranje proizvajalcev oziroma pridobiteljev za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve, vračila plačane okoljske dajatve, postopke prisilne izterjave plačila okoljske dajatve ter nadzor nad izvajanjem Uredbe o okoljski dajatvi.

2.2.1 Obračunana okoljska dajatev

V naslednji tabeli so prikazani zneski obračunane okoljske dajatve za obdobje od leta 2007 do leta 2009 po podatkih Carinske uprave.

Tabela 4: Podatki o obračunani okoljski dajatvi za obdobje od leta 2007 do leta 2009

v evrih

Leto	Skupno letno nadomestilo (1)	Skupni znesek obračunane dajatve (2)	Skupni znesek za plačilo (3)=(1)+(2)
2007	21.633	386.583	408.216
2008	22.159	359.097	381.256
2009	23.500	301.974	325.474
Skupaj 2007 do 2009	67.292	1.047.654	1.114.946

Vir: Trošarinski informacijski sistem, Carinska uprava.

Znesek obračunane okoljske dajatve v obdobju od leta 2007 do leta 2009 se zmanjšuje, za leto 2007 je bilo obračunane 386.583 evrov okoljske dajatve, za leto 2009 je bil znesek obračunane okoljske dajatve manjši za 21,9 odstotka in je znašal 301.974 evrov. Podatki o obračunani okoljski dajatvi po posameznem razredu in tipu električne in elektronske opreme so podrobneje prikazani v prilogah 2, 3 in 4.

Največji delež obračunane okoljske dajatve v obdobju od leta 2007 do leta 2009 predstavlja oprema za razsvetljavo ter plinske sijalke (razred 5 in 5.a), naslednje so velike gospodinjske naprave (razred 1 in 1 a), oprema za IT in telekomunikacije (razred 3) ter male gospodinjske naprave (razred 2).

Carinska uprava v skladu z Zakonom o carinski službi⁵⁰ vodi evidence o pobranih dajatvah. V evidenci o pobranih dajatvah so vključeni podatki o vseh terjatvah za vse vrste dajatev, ki so v pristojnosti pobiranja Carinske uprave. To so dajatve, ki se pobirajo ob uvozu blaga, trošarine in vse vrste okoljskih dajatev.

⁵⁰ Uradni list RS, št. 103/04-UPB1, 40/09.

V nadaljevanju so prikazane terjatve iz okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme, ki so zapadle v plačilo v letih 2007, 2008 in 2009.

Tabela 5: Terjatve za okoljsko dajatev za odpadno električno in elektronsko opremo na dan 4. 10. 2010, ki so zapadle v plačilo v letih 2007, 2008 in 2009

v evrih				
Datum zapadlosti	Znesek zapadle okoljske dajatve	Znesek vseh neplačanih terjatev	Znesek neplačanih terjatev-prijavljene terjatve v stečajni postopek	Znesek neplačanih terjatev v postopku davčne izvršbe
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Leto 2007	397.301	53		
Leto 2008	406.139	57		
Leto 2009	263.977	479		
Skupaj od 2007 do 2009	1.067.417	589	263	251

Vir: Carinska uprava.

Iz podatkov Carinske uprave je razvidno, da je delež neizterjanih zapadlih terjatev okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo, na dan 4. 10. 2010, 589 evrov. To je 0,06 odstotka vse zapadle okoljske dajatve v tem obdobju.

Carinska uprava v skladu s 149. členom Zakona o davčnem postopku⁵¹ ne prične z davčno izvršbo, če znesek dolga po enem izvršilnem naslovu na dan zapadlosti ne presega 10 evrov.

Neizterjane zapadle terjatve v vrednosti 263 evrov so bile prijavljene v stečajni postopek, ki je bil uveden zoper dolžnika. Za terjatve v vrednosti 251 evrov pa je bil uveden postopek davčne izvršbe. Preostali dolg v vrednosti 74 evrov predstavlja dolg do 26 dolžnikov, pri čemer dolg do posameznega dolžnika znaša manj kot 10 evrov, zato ni bil uveden postopek davčne izvršbe.

Ocenjujemo, da Carinska uprava učinkovito upravlja s terjatvami za obračunano okoljsko dajatev za odpadno električno in elektronsko opremo.

⁵¹ Uradni list RS, št. 117/06, 125/08, 110/09.

2.2.2 Količina električne in elektronske opreme

Zavezanci za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve so dolžni Carinski upravi na obrazcu "Obračun okoljske dajatve zaradi odpadne električne in elektronske opreme" za vsak razred in podrazred električne in elektronske opreme med drugim poročati tudi o količini električne in elektronske opreme, za katero je bila obračunana okoljska dajatev. Carinska uprava na podlagi teh obračunov vodi evidenco o količinah električne in elektronske opreme, dane v promet v Sloveniji (podrobneje prikazano v prilogah 2, 3 in 4).

Tudi Statistični urad zbira količinske in vrednostne podatke o proizvodnji posameznega blaga na domačem trgu ter uvozu in izvozu za posamezno blago.

Podatki o blagovni menjavi Slovenije s tujino se po vstopu Slovenije v Evropsko unijo pridobivajo iz dveh ločenih sistemov, in sicer iz:

- Intrastat ali statistike blagovne menjave med državami članicami Evropske unije (mesečno statistično raziskovanje) in
- Extrastat ali statistike blagovne menjave z državami, ki niso članice Evropske unije (podatki iz carinskih deklaracij).

Statistični urad pridobiva podatke iz sistema Intrastat neposredno od podjetij na statističnih obrazcih. Poročevalske enote za Intrastat v danem poročevalskem letu so podjetja, ki so v predhodnem letu pri trgovanju z državami članicami Evropske unije vsaj pri enem toku blaga⁵² presegla tako imenovani vključitveni prag. V posameznem poročevalskem obdobju so vključeni tudi gospodarski subjekti, ki prag presežejo med letom. Vključitveni prag za prejeme blaga je za leto 2007 znašal 100.000 evrov, za leti 2008 in 2009 pa 120.000 evrov. Vključitveni prag za odpreme blaga je v letih od 2007 do 2009 znašal 200.000 evrov. Poročevalske enote poročajo samo za tisti tok blaga (odpreme oziroma prejemi blaga), pri katerem so prag presegle. Podatke o trgovanju z državami članicami Evropske unije, ki ne presegajo vključitvenega praga, pa Statistični urad pridobiva na podlagi ocene vrednosti blagovne menjave podjetij s posebnimi statističnimi metodami.

Pri tem je treba opozoriti na omejitve posredovanja podatkov uporabnikom na podlagi 33. člena Zakona o državni statistiki. Ta člen določa, da Statistični urad podatkov iz statističnih registrov ne sme posredovati uporabnikom v obliki in na način, ki omogoča identifikacijo poročevalske enote, na katero se podatki nanašajo, uporabljajo pa jih izključno za statistični namen. Statistični namen po tem zakonu je zagotavljanje in izkazovanje združenih podatkov o množičnih pojavih. Statistični podatki smejo biti objavljeni samo v združenih obliki in na enak način dostopni vsem uporabnikom, kot je opredeljeno v drugem odstavku 1. člena tega zakona. Izjemoma smejo biti podatki objavljeni tudi posamično, če:

- poročevalska enota pisno privoli v takšen način objave podatkov;
- so zbrani iz javnih (splošno dostopnih) zbirk podatkov (evidenc, registrov, baz podatkov ipd.);
- so podatki objavljeni v obliki in na način, ki ne omogoča identifikacije poročevalske enote, na katero se podatki nanašajo.

Statistični urad zaradi varovanja podatkov prav tako ne sme posredovati tistih podatkov o proizvodnji na domačem trgu, kjer obstajajo največ trije proizvajalci oziroma pridobitelji za posamezen proizvod, ter

⁵² Tok blaga je bodisi letni izvoz oziroma odprema blaga ali bodisi letni uvoz oziroma prejem blaga.

tistih podatkov, kjer ima posamezen proizvajalec oziroma pridobitelj več kot 25-odstotni delež na domačem trgu.

2.2.2.1 Primerjava podatkov Carinske uprave in Statističnega urada o količini električne in elektronske opreme

Primerjali smo podatke o količini električne in elektronske opreme, za katero je Carinska uprava obračunala okoljsko dajatev, s podatki Statističnega urada o količini razpoložljivega proizvoda na domačem trgu⁵³, za katero bi morala biti obračunana okoljska dajatev. Na podlagi podatkov Statističnega urada smo za električno in elektronsko opremo izračunali količine razpoložljivega proizvoda na domačem trgu. Razpoložljivi proizvod na domačem trgu predstavlja osnovo za obračun okoljske dajatve.

Statistični urad vodi podatke o prodani proizvodnji električne in elektronske opreme na domačem trgu le v merski enoti število kosov električne in elektronske opreme, podatke o uvozu in izvozu električne in elektronske opreme pa v merskih enotah število kosov opreme in masa opreme. Carinska uprava vodi podatke o obračunani okoljski dajati za električno in elektronsko opremo v merskih enotah število kosov opreme in masa opreme. Na podlagi teh podatkov smo izračunali razpoložljivi proizvod električne in elektronske opreme na domačem trgu v merski enoti število kosov. S podatki Carinske uprave smo primerjali tisto električno in elektronsko opremo, za katero so bili na voljo vsi podatki hkrati (podatki o vrednostni prodaji proizvodov na domačem trgu ter podatki o uvozu in izvozu električne in elektronske opreme, ki v skladu z Zakonom o državni statistiki niso zaščiteni⁵⁴). Za leto 2009 nismo imeli na voljo podatkov Statističnega urada o količinah prenosnih baterij in akumulatorjev, za to opremo se okoljska dajatev obračunava in plačuje od 1. 1. 2009. Statistični urad zbira podatke o prodani proizvodnji na domačem trgu po nomenklaturi industrijskih proizvodov (v nadaljevanju: NIP⁵⁵), podatke o izvozu in uvozu pa po kombinirani nomenklaturi (v nadaljevanju: KN⁵⁶). Podatki o prodani proizvodnji na domačem trgu so s pomočjo povezovalnika med omenjenima nomenklaturama pretvorjeni iz NIP v KN.

Pri oceni neobračunane okoljske dajatve je računsko sodišče upoštevalo podatke Carinske uprave, pridobljene od nekaterih podjetij, ki električno in elektronsko opremo vgrajujejo v končne izdelke, ki niso na seznamu električne in elektronske opreme. Za to opremo se v skladu s tretjim odstavkom 2. člena Uredbe o ravnanju z odpadno opremo ne plačuje okoljske dajatve. Računsko sodišče pri oceni ni upoštevalo oprostitev plačila okoljske dajatve za lastno uporabo do 1.500 kilogramov letno, ki velja od

⁵³ Razpoložljivi proizvod na domačem trgu smo izračunali tako, da smo vrednostno prodajo proizvodov na domačem trgu povečali za vrednost uvoza in zmanjšali za vrednost izvoza.

⁵⁴ Odbor za varstvo podatkov Statističnega urada je na seji z dne 7. 7. 2010 sprejel odločitev, da računskemu sodišču na njegovo zahtevo ne posreduje podatkov o količini prodane proizvodnje na domačem trgu ter izvozu in uvozu te opreme, ki so v skladu s 33. členom Zakona o državni statistiki zaščiteni. Prav tako Statistični urad računskemu sodišču ni posredoval podatkov o poslovnih subjektih, ki so v obdobju od leta 2007 do leta 2009 dajali na trg v Sloveniji električno in elektronsko opremo.

⁵⁵ NIP je za statistiko industrijske proizvodnje temeljno orodje za razvrščanje industrijskih proizvodov in je osnova za statistično spremljanje rezultatov industrijske proizvodnje. NIP ima približno 3.900 postavk, ki so opredeljene z devetmestno šifro.

⁵⁶ KN je podrobna klasifikacija blaga oziroma proizvodov in zajema več kot 10.000 različnih postavk. Te so opredeljene na osemestni ravni šifrske oznake. KN zadovoljuje potrebe zunanjetrgovinske statistike ter trgovinske, kmetijske in drugih politik, ki se nanašajo na izvoz ali uvoz blaga.

1. 1. 2009. Na podlagi tretjega odstavka 5. člena Uredbe o okoljski dajatvi okoljske dajatve ne plačuje proizvajalec in pridobitelj za električno in elektronsko opremo, ki jo sam uporabi kot končni uporabnik zaradi izvajanja svoje dejavnosti, ki ni proizvodnja, popraviljanje ali vzdrževanje kakršne koli opreme, ki vsebuje električno in elektronsko opremo, če letna količina električne in elektronske opreme ne presega 1.500 kilogramov.

Vsekakor pa je treba zaradi določitve izjem pri plačevanju okoljske dajatve izračune računskega sodišča upoštevati kot ocene, ki nakazujejo, pri katerih izdelkih so tveganja za morebitno neplačilo okoljske dajatve največja in je tem področjem treba nameniti večjo pozornost pri izvajanju inšpekcijskih pregledov, kar je obravnavano v nadaljevanju revizijskega poročila.

Ocenili smo neobračunano okoljsko dajatev za električno in elektronsko opremo za obdobje od leta 2007 do leta 2009, kar je prikazano v naslednji tabeli (podrobnejši izračun je prikazan v prilogah 7, 8 in 9).

Tabela 6: Ocenjena neobračunana okoljska dajatev za električno in elektronsko opremo v kosih za obdobje od leta 2007 do leta 2009

Leto	Razpoložljivi proizvod na domačem trgu po podatkih Statističnega urada (v kosih) (1)	Podatki, na podlagi katerih je bila obračunana okoljska dajatev po podatkih Carinske uprave (v kosih) (2)	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave (v kosih) (3)=(1)-(2)	Razlika med podatki Carinske uprave in Statističnega urada (v odstotkih) (4)=(3)/(1)*100
Skupaj v letu 2007	8.071.995	5.365.229	2.706.766	33,5
Skupaj v letu 2008	6.946.369	4.982.494	1.963.875	28,3
Skupaj v letu 2009	6.947.672	4.689.507	2.258.165	32,5
Skupaj v obdobju od leta 2007 do leta 2009	21.966.036	15.037.230	6.928.806	31,5

Vira: podatki Carinske uprave (Trošarinski informacijski sistem) in Statističnega urada.

2.2.2.1.a Računsko sodišče na podlagi razpoložljivih podatkov Statističnega urada ocenjuje, da je bilo v obdobju od leta 2007 do leta 2009 za 6.928.806 kosov oziroma 31,5 odstotka električne in elektronske opreme neobračunane okoljske dajatve. Neobračunana okoljska dajatev je ocenjena na podlagi 15.037.230 kosov oziroma 29,3 odstotka električne in elektronske opreme, dane na domačem trgu, za katero so bili na voljo podatki Statističnega urada.

2.2.2.1.b V prilogi 5 izpostavljamo posamezno električno in elektronsko opremo, kjer je po oceni računskega sodišča največ neobračunane okoljske dajatve glede na število kosov opreme v obdobju, na katero se nanaša revizija. Največ neobračunane okoljske dajatve je pri kompaktnih fluorescentnih sijalkah, in sicer povprečno letno za 832.000 kosov. Večje količine neobračunane okoljske dajatve so ocenjene tudi

pri brezžičnih ter mobilnih telefonih (povprečno letno 325.000 kosov) in radijskih sprejemnikih (povprečno letno 275.000 kosov). Podrobnejši izračun je predstavljen v prilogi 5.

2.2.2.2 Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve

Znesek obremenitve okolja oziroma višina zneska obračunane okoljske dajatve je odvisna od mase električne in elektronske opreme, števila enot obremenitve na kilogram te opreme ter zneska za enoto obremenitve za okoljsko dajatev. Znesek za enoto obremenitve za okoljsko dajatev je različen za vsak razred električne in elektronske opreme.

Podatke Statističnega urada in Carinske uprave smo primerjali ter ocenili neobračunano okoljsko dajatev v številu kosov električne in elektronske opreme. Te podatke smo ovrednotili oziroma ocenili neobračunano okoljsko dajatev tako, da smo za vsak razred električne in elektronske opreme izračunali povprečno obračunano okoljsko dajatev na kos opreme in to vrednost pomnožili s številom kosov neobračunane okoljske dajatve (podrobnejši izračun je prikazan v prilogah 7, 8 in 9).

Tabela 7: Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo za obdobje od leta 2007 do leta 2009

Leto	EEO*, dana v promet v Sloveniji po podatkih Carinske uprave (v kosih) (1)	Znesek obračunane okoljske dajatve (v evrih) (2)	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO (v evrih) (3)=(2)/(1)	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave (v kosih) (4)	Neobračunana okoljska dajatev za EEO (v evrih) (5)
Skupaj v letu 2007	18.025.152	386.583	0,021446588	2.706.766	59.854
Skupaj v letu 2008	12.423.433	359.097	0,028904088	1.963.875	40.909
Skupaj v letu 2009**	20.944.703	301.974	0,014417058	2.258.165	40.662
Skupaj v obdobju od 2007 do 2009	51.393.288	1.047.654	0,020384510	6.928.806	141.425

Viri: podatki Carinske uprave (Trošarinski informacijski sistem) in Statističnega urada, lastni izračun.

Opombe:

* EEO – električna in elektronska oprema.

** Za leto 2009 v oceno neobračunane okoljske dajatve niso vključene prenosne baterije in akumulatorji, za katero se okoljska dajatev obračunava in plačuje od 1. 1. 2009.

2.2.2.2.a Računsko sodišče ocenjuje, da je bilo v obdobju od leta 2007 do leta 2009 za 141.425 evrov oziroma povprečno za 47.141 evrov letno neobračunane okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo, kar je 13,5 odstotka obračunane okoljske dajatve v tem obdobju. Neobračunana okoljska dajatev je ocenjena na podlagi 29,3 odstotka električne in elektronske opreme, dane na domači trg, za katero so bili na voljo podatki Statističnega urada.

Pojasnilo ministrstva

Po podatkih Evropske komisije znaša v državah članicah Evropske unije delež proizvajalcev, ki ne izpolnjujejo obveznosti na podlagi Uredbe o ravnanju z odpadno opremo, od 10 do 20 odstotkov registriranih zavežancev. Ti zavežanci dajo na trg med 10 in 20 odstotkov celotne električne in elektronske opreme.

Za posamezno električno in elektronsko opremo smo ocenili vrednost neobračunane okoljske dajatve za obdobje od leta 2007 do leta 2009 (podrobnejši izračun je v prilogi 6).

2.2.2.2.b Po oceni računskega sodišča je bilo za obdobje od leta 2007 do leta 2009 največ neobračunane okoljske dajatve pri razredu 5.a električne in elektronske opreme, to je pri plinskih sijalkah, in sicer pri naslednji opremi:

- kompaktnih fluorescentnih sijalkah v znesku 56.000 evrov oziroma 39 odstotkov neobračunane okoljske dajatve;
- drugi razsvetljavi ali opremi za difuzijo ali nadzor svetlobe razen žarnic z žarilno nitko v znesku 8.289 evrov oziroma 71,2 odstotka neobračunane okoljske dajatve.

Plinskih sijalk ne proizvaža noben proizvajalec v Sloveniji. Po podatkih Statističnega urada pa je bila v tem obdobju uvožena iz Evropske unije ter pridobljena iz tretjih držav večja količina plinskih sijalk⁵⁷. Samo pri plinskih sijalkah (razred 5.a električne in elektronske opreme) je bilo v obdobju od leta 2007 do leta 2009 ocenjeno za 69.000 evrov⁵⁸ oziroma 28,2 odstotka neobračunane okoljske dajatve, kar je povprečno 23.000 evrov letno. Tudi pri ostali električni in elektronski opremi so v tem obdobju ocenjeni večji zneski neobračunane okoljske dajatve, in sicer pri:

- radijskih sprejemnikov v znesku 17.913 evrov oziroma 66,9 odstotka neobračunane okoljske dajatve,
- televizijskih sprejemnikov v znesku 15.747 evrov oziroma 25,5 odstotka neobračunane okoljske dajatve,
- malih računalnikov v znesku 11.501 evrov oziroma 28,9 odstotka neobračunane okoljske dajatve.

2.2.2.2.c Carinska uprava v obdobju od 2007 do 2009 podatkov o obračunani okoljski dajatvi ni primerjala z razpoložljivimi podatki Statističnega urada, da bi bila v celoti obračunana okoljska dajatev.

Pojasnilo Carinske uprave

Carinska uprava je v letih 2009 in 2010 za pridobitve novih zavežancev v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev izvajala usposabljanja carinskih inšpektorjev na področju okoljskih dajatev. Izvedla je nekatere sistemske aktivnosti, kot so načrtovanje inšpekcijskega nadzora gospodarskih subjektov na osnovi analize tveganja, in povečala število inšpekcijskih pregledov. Carinska uprava je v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije organizirala več izobraževanj za zavežance, da bi jih seznanila s predpisi s področja okoljskih dajatev.

Ukrep Carinske uprave

Carinska uprava je v letu 2010 na podlagi podatkov iz carinskega informacijskega sistema, javno dostopnih podatkov, anonimnih prijav in drugih informacij poslala 133 pozivov potencialnim zavežancem za obračunavanje in plačevanje

⁵⁷ Od tega največ iz Nemčije, Kitajske, Madžarske in Poljske.

⁵⁸ Od tega neobračunane okoljske dajatve v znesku 28.000 evrov za leto 2007, 13.200 evrov za leto 2008 in 27.800 evrov za leto 2009.

okoljske dajatve. Na podlagi teh pozivov je bilo 23 zavezancev vpisanih v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave.

2.2.2.3 Ocena primanjkljaja okoljske dajatve

2.2.2.3.a Carinska uprava ne pripravlja ocene primanjkljaja obračunane okoljske dajatve in tudi nima pripravljene metodologije za pripravo tovrstne ocene.

Pojasnilo carinske uprave

Carinska uprava ne pripravlja ocene primanjkljaja okoljske dajatve zaradi naslednjih razlogov:

- Carinska uprava nima zadostnega nabora podatkov (npr. o količini proizvedene opreme v Sloveniji in opremi, ki je bila dana na trg v Sloveniji, pridobitvah te opreme iz Evropske unije, odpremah v Evropsko unijo);
- za obveznost plačila okoljske dajatve je odločujoč opis blaga, ki se uvršča v določeno tarifno oznako, plačilu pa ne zapade vse blago, ki se uvršča v določeno tarifno oznako;
- seznam električne in elektronske opreme je preobširen za izvedbo analize, na višino obračunane okoljske dajatve pa vplivajo tudi izjeme iz Uredbe o okoljski dajatvi.

Priporočilo Carinski upravi

Carinski upravi priporočamo, naj pri izdelavi ocene primanjkljaja okoljske dajatve uporabi razpoložljive podatke Statističnega urada.

2.2.3 Evidenca proizvajalcev in pridobiteljev odpadne električne in elektronske opreme za obračun okoljske dajatve

Tudi Carinska uprava vodi evidenco proizvajalcev in pridobiteljev za obračun okoljske dajatve (v nadaljevanju: evidenca proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave), ki je posledica nastajanja odpadne električne in elektronske opreme. Proizvajalec in pridobitelj je dolžan Carinski upravi, tj. pri Carinskem uradu Jesenice, oddelku za trošarine, prijaviti, kdaj se dejavnost, zaradi katere je zavezan obračunavati in plačevati okoljsko dajatev, prične, spremeni ali preneha. To mora storiti najmanj 15 dni pred začetkom opravljanja dejavnosti. Če oseba preneha obstajati ali preneha opravljati dejavnost, zaradi katere je dolžna obračunavati in plačevati okoljsko dajatev, mora 15 dni pred predvidenim prenehanjem Carinski upravi predložiti obvestilo o prenehanju obstoja oziroma opravljanja dejavnosti. Carinska uprava odloči o izbrisu iz evidence proizvajalcev in pridobiteljev ter hkrati odloči tudi o obveznosti plačila zapadlih obveznosti okoljske dajatve.

Carinska uprava vzpostavi in vodi evidenco proizvajalcev in pridobiteljev, ki vsebuje naslednje podatke⁵⁹:

- firmo in sedež proizvajalca oziroma pridobitelja ter davčno številko;
- tarifno oznako kombinirane nomenklature, razred in tip električne in elektronske opreme v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo, na katero se nanaša prijava dejavnosti, zaradi katere je zavezan obračunavanju in plačevanju okoljske dajatve;
- datum začetka, spremembe in prenehanja opravljanja dejavnosti.

⁵⁹ 10. člen Uredbe o okoljski dajatvi.

2.2.3.1 Primerjava evidenc Carinske uprave in ministrstva

Pri Carinski upravi je bilo na dan 1. 1. 2007 vpisanih 756 zavezancev za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve, na dan 31. 12. 2009 je bilo teh zavezancev 808, kar je 52 oziroma za 6,9 odstotka več zavezancev kot v letu 2007. Število zavezancev za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve, vpisanih v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri Carinski upravi se z leti povečuje, bistveno se je število teh zavezancev povečalo s 1. 1. 2010, in sicer z 92 zavezancev na skupno 900 zavezancev.

Prvi vpisi v evidenco pri Carinski upravi so bili 1. 4. 2006, ko je Carinska uprava pričela z nadzorom nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve. Primerjava evidenc proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave in ministrstva za obdobje od leta 2007 do leta 2009 kaže, da ti nista medsebojno usklajeni (več o tem v poglavju 2.1.10.1).

2.2.3.1.a Primerjava obeh evidenc kaže, da Carinska uprava in ministrstvo nista pristopila k skupnim aktivnostim za vzpostavitev medsebojne povezave evidenc proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme, kar bi omogočalo navzkrižno kontrolo in učinkovitejši nadzor. V obdobju od leta 2007 do leta 2009 Carinska uprava z ministrstvom ni usklajevala evidence proizvajalcev in pridobiteljev, kar ocenjujemo za neučinkovito ravnanje Carinske uprave. Čeprav so evidence ministrstva še bolj pomanjkljive in nepopolne kot evidence Carinske uprave, računsko sodišče ugotavlja, da po stanju na dan 31. 12. 2009 obstajajo najmanj trije zavezanci, ki so vpisani v evidenco ministrstva in ne plačujejo okoljske dajatve.

Ukrep Carinske uprave

Carinska uprava je med izvajanjem revizije opravila primerjavo evidenc proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave in ministrstva. V evidenci proizvajalcev in pridobiteljev ministrstva so bili trije zavezanci, ki niso bili vpisani v evidenco Carinske uprave. Tem zavezancem je Carinska uprava poslala pozive k vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev.

2.2.3.1.b Razlika med podatki Statističnega urada o razpoložljivi električni in elektronski opremi na domačem trgu in podatki Carinske uprave o obračunani okoljski dajati kaže na to, da Carinska uprava nima vzpostavljenih zadostnih kontrolnih mehanizmov, da bi v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev zajela vse, ki so dolžni obračunavati in plačevati okoljsko dajatev in s tem pobrala celotno okoljsko dajatev.

2.2.4 Inšpekcijski nadzor nad obračunavanjem okoljske dajatve

Carinska uprava na podlagi 12. člena Uredbe o okoljski dajati izvaja nadzor nad izvajanjem te uredbe. Carinska uprava izvaja inšpekcijski nadzor nad obveznostjo in pravilnostjo obračunavanja okoljske dajatve na podlagi prvega in drugega odstavka 21. člena in prvega odstavka 21.c člena Zakona o carinski službi. Za pravne osebe in samostojne podjetnike so predpisane denarne kazni:

- če kot proizvajalci ali pridobitelji prodajo električno in elektronsko opremo brez plačila okoljske dajatve;
- ne prijavijo dejavnosti, za katero so zavezani plačevati okoljsko dajatev;
- ne predložijo pravočasno obračuna okoljske dajatve;
- ne predložijo pravočasno obračuna okoljske dajatve ali nimajo dokumentov, ki dokazujejo upravičenost do vračila okoljske dajatve.

Inšpekcijski nadzor v Carinski upravi izvajajo inšpektorji s posebnimi pooblastili po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru⁶⁰. Inšpekcijski nadzor se pretežno izvaja celostno in obsega kontrolo celotnega poslovanja gospodarskih subjektov. To pomeni, da poleg preverjanja posameznih vsebinskih področij, kot so tarifno uvrščanje, preverjanje vrednosti in porekla blaga, inšpekcijski nadzor obsega tudi kontrolo nad pravilnostjo izvajanja posameznih izdanih dovoljenj, carinskih in trošarinskih postopkov ter postopkov na področju okoljskih dajatev.

Carinska uprava izvaja inšpekcijski nadzor zaradi preverjanja pravilnosti obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo. O ugotovitvah v postopku nadzora carinski inšpektor izda zapisnik o opravljenem inšpekcijskem nadzoru in pri ugotovljenih nepravilnostih z odločbo naloži zavezancu plačilo okoljske dajatve.

Carinska uprava pripravlja za posamezno leto centralni načrt inšpekcij. Poleg carinskih in trošarinskih kontrol, se te kontrole načrtujejo tudi za področje okoljskih dajatev. Carinska uprava za leto 2007 ni izdelala letnega načrta dela carinskih inšpektorjev in tudi ni predvidela inšpekcijskih nadzorov za področje obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo. Za leti 2008 in 2009 je Carinska uprava izdelala načrt dela carinskih inšpektorjev, ki izvajajo nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve.

Za nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve za leto 2008 je Carinska uprava v letnem načrtu predvidela deset inšpekcijskih pregledov, za leto 2009 pa sedem inšpekcijskih pregledov. Carinski inšpektorji izvajajo kontrole na osnovi letnega načrta inšpekcij celostno. Sistem celostnega izvajanja inšpekcij je bil uveden leta 2009.

V tabeli 8 je prikazana evidenca ugotovitev inšpekcijskega nadzora carinskih inšpektorjev za nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo v obdobju od leta 2007 do leta 2009.

Tabela 8: Evidenca ugotovitev inšpekcijskega nadzora carinskih inšpektorjev za nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve v obdobju od leta 2007 do leta 2009

Leto	Število inšpekcijskih pregledov	Število inšpekcijskih pregledov z ugotovljenimi nepravilnostmi	Znesek ugotovljenih nepravilnosti (v evrih)
(1)	(2)	(3)	(4)
2007	1	0	0
2008	6	2	262
2009	42	13	5.303
Skupaj od leta 2007 do leta 2009	49	15	5.565

Vir: Carinska uprava.

⁶⁰ Uradni list RS, št. 43/07-UPB1.

Carinski inšpektorji so v letu 2008 opravili šest inšpekcijskih pregledov, ki se nanašajo na nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo, v letu 2009 pa 42 takih pregledov. V okviru celostnega nadzora je bilo v letu 2009 opravljenih 181 inšpekcijskih nadzorov, v katerih so inšpektorji pregledovali okoljske dajatve. Znesek ugotovljenih nepravilnosti carinskih inšpektorjev iz okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo v letih od 2007 do 2009 znaša 5.565 evrov, kar je 0,5 odstotka vse obračunane okoljske dajatve za to obdobje.

2.2.4.a Ocenjena razlika med podatki Statističnega urada o razpoložljivi električni in elektronski opremi na domačem trgu in podatki Carinske uprave o obračunani okoljski dajlatvi nakazuje, na katerih področjih so tveganja za morebitno neplačilo okoljske dajatve največja. Carinski inšpektorji bi lahko področjem, kjer so razlike največje, namenili večjo pozornost pri izvajanju inšpekcijskih pregledov.

Ukrep Carinske uprave

Carinska uprava je zaradi najmanjšega vrednostnega obsega te dajatve v letu 2009 vzpostavila sistem izvajanja tako imenovanega celostnega inšpekcijskega nadzora. Celosten inšpekcijski nadzor poleg preverjanja posameznih vsebinskih področij, kot so tarifno uvrščanje, preverjanje vrednosti in porekla blaga, obsega tudi kontrolo nad pravilnostjo izvajanja posameznih izdanih dovoljenj, carinskih in trošarinskih postopkov ter postopkov na področju okoljskih dajlatve. Carinska uprava je v letu 2009 izvedla 181 inšpekcijskih pregledov okoljskih dajlatve, v letu 2010 pa 295 inšpekcijskih pregledov. Skoraj vsi ti inšpekcijski pregledi so bili opravljeni v okviru celostnega nadzora.

2.2.4.b Carinski inšpektorji pri preverjanju pravilnosti obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve v letu 2007 niso izrekli nobene sankcije, saj v tem letu ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v letu 2008 so izrekli dva opomina, v letu 2009 pa je bila enemu subjektu izrečena globa, trem subjektom pa opomin.

Carinski inšpektorji pri preverjanju pravilnosti obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve pri ugotovljenih nepravilnostih v obdobju od leta 2007 do leta 2009 niso bili dosledni pri izrekanju glob, kot opredeljuje 13. člen Uredbe o okoljski dajlatvi. Inšpektorji so v obdobju od leta 2007 do leta 2009 odkrili 15 nepravilnosti. V štirih primerih so ugotovili, da so zavezanci plačali previsoko okoljsko dajlatve, zato v teh primerih niso izrekli nobene sankcije. V ostalih enajstih primerih so carinski inšpektorji ugotovili, da okoljska dajlatve ni bila plačana oziroma je bila premalo plačana. V teh primerih so izrekli eno globo in tri opomine po Zakonu o prekrških⁶¹ ter tri opozorila po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru. V štirih primerih ni bil izrečen noben prekrškovni ukrep, kar ocenjujemo za neučinkovito ravnanje Carinske uprave.

Pojasnilo Carinske uprave

Carinski inšpektorji so v obdobju, na katero se nanaša revizija, izrekli sankcije v skladu z načelom sorazmernosti glede na težo kršitve. Carinska uprava bo sprejela ustrezne ukrepe, da bodo carinski inšpektorji v prihodnje izrekli ustrezne prekrškovne ukrepe pri tistih ugotovljenih nepravilnostih pri inšpekcijskem nadzoru, ki imajo naravo prekrška.

⁶¹ Uradni list RS, št. 3/07-UPB4, 17/08, 108/09.

3. MNENJE

Revidirali smo smotrnost obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme pri Ministrstvu za okolje in prostor in Carinski upravi Republike Slovenije v letih od 2007 do 2009.

Na Ministrstvu za okolje in prostor smo preverjali učinkovitost vzpostavitve pravnih podlag za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo v letih od 2007 do 2009, kjer smo preverili, ali je ministrstvo vzpostavilo take pravne podlage, ki zagotavljajo učinkovit sistem obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve.

Pri Carinski upravi Republike Slovenije smo preverjali učinkovitost nadzora nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo v letih od 2007 do 2009. Preverili smo, ali Carinska uprava Republike Slovenije izvaja učinkovit nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve.

3.1 Mnenje o učinkovitosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor pri vzpostavitvi pravnih podlag za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve

Ministrstvo v Uredbi o okoljski dajatvi ni jasno opredelilo namena uvedbe okoljske dajatve, oziroma ga ni opredelilo tako, da bi bil povezan z aktivnostmi za zmanjšanje obremenjevanja okolja. Sredstva iz zbrane okoljske dajatve se zbirajo v integralni proračun Republike Slovenije in niso namenski vir za kritje stroškov predpisanih ukrepov za zmanjševanje onesnaževanja ter tveganja za okolje, rabo okolja ter odpravo posledic obremenjevanja okolja, kot opredeljuje ZVO-1. Ministrstvo za okolje in prostor je uvedlo okoljsko dajatev za odpadno električno in elektronsko opremo za vzpostavitev evidenc o dajanju električne in elektronske opreme na trg v Sloveniji, kar predstavlja podlago, da ima pregled nad količino in vrsto električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji, ločeno po proizvajalcih in pridobiteljih.

Ministrstvo za okolje in prostor Vladi Republike Slovenije v sprejem ni predlagalo novega prilagojenega zneska višine okoljske dajatve, pri čemer bi upoštevalo število zavezancev, vpisanih v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri Carinski upravi Republike Slovenije, ter količino električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji v preteklem letu, kar ni v skladu z Zakonom o varstvu okolja. Okoljska dajatev se je v letih od 2007 do 2009 obračunavala in plačevala v enakem znesku, ne glede na to, da se je število zavezancev v letih 2008 in 2009 povečalo, kot se je tudi spreminjala količina električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji. V proračunu se je zaradi tega zbralo za 389.000 evrov oziroma za 53,6 odstotka več sredstev iz okoljske dajatve, kot je bilo predvideno v Operativnem programu ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje od leta 2006 do leta 2008.

Notranja kontrola ministrstva, ki pri vpisu v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme primerja podatke s Carinsko upravo Republike Slovenije glede letne količine električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji, ni ustrezna. Zavezanci so se dolžni vpisati v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme pri ministrstvu ob začetku opravljanja dejavnosti z električno in elektronsko opremo, kar pomeni, da pred tem niso dajali na trg električne in elektronske opreme ter zaradi tega pri Carinski upravi Republike Slovenije niso bili dolžni obračunavati in plačevati okoljske dajatve. V praksi se navadno dogaja, da je vloga za vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev pri ministrstvu kasnejša, tudi dve leti kasneje kot pri Carinski upravi Republike Slovenije, zato bi ministrstvo moralo zagotoviti najprej ustrezne kontrole za zagotovitev pravočasnosti vpisa v evidenco ministrstva.

Ministrstvo za okolje in prostor ni pristopilo k skupnim aktivnostim s Carinsko upravo Republike Slovenije pri vzpostavitvi medsebojne povezave evidenc proizvajalcev in pridobiteljev, kar bi omogočalo navzkrižno kontrolo in učinkovitejši nadzor. V obdobju, na katero se nanaša revizija, Ministrstvo za okolje in prostor s Carinsko upravo Republike Slovenije ni usklajevalo evidenc proizvajalcev in pridobiteljev. Po primerjavi evidenc proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme ministrstva z evidenco Carinske uprave Republike Slovenije za obdobje od leta 2007 do leta 2009 je bilo ugotovljeno, da ti nista usklajeni med seboj. Po stanju na dan 31. 12. 2007 je bilo v evidenco Carinske uprave Republike Slovenije vpisanih 464 oziroma za 158 odstotkov več zavezancev kot pri Ministrstvu za okolje in prostor. Tudi v letu 2009 je bilo v evidenco Carinske uprave Republike Slovenije vpisanih za 84 odstotkov več zavezancev kot pri Ministrstvu za okolje in prostor.

Primerjava dneva vpisa zavezancev v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev Ministrstva za okolje in prostor v letu 2009 z dnevom vpisa v evidenco Carinske uprave Republike Slovenije kaže, da so nekateri zavezanci obračunavali in plačevali okoljsko dajatev več kot dve leti, preden so bili vpisani v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev Ministrstva za okolje in prostor. Ti zavezanci v vmesnem obdobju niso bili vključeni v shemo ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo in niso plačevali pristojbine izvajalcem skupnih načrtov ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo.

Ministrstvo za okolje in prostor ni posredovalo Evropski komisiji poročila o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in sveta 2002/96/ES o odpadni električni in elektronski opremi za leti 2007 in 2008. Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo to poročilo posredovati Evropski komisiji do konca junija 2010.

3.2 Mnenje o učinkovitosti nadzora Carinske uprave nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve

Računsko sodišče ocenjuje, da je bilo v obdobju od leta 2007 do leta 2009 za 141.425 evrov oziroma povprečno za 47.141 evrov letno neobračunane okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo, kar je 13,5 odstotka obračunane okoljske dajatve v tem obdobju. Neobračunana okoljska dajatev je po podatkih Statističnega urada, ki so bili na voljo, ocenjena na podlagi 30 odstotkov električne in elektronske opreme, dane na domačem trgu.

Po oceni računskega sodišča je bilo za obdobje od leta 2007 do leta 2009 največ neobračunane okoljske dajatve pri razredu 5.a električne in elektronske opreme, to je pri plinskih sijalkah, in sicer pri naslednji

opremi: kompaktnih fluorescentnih sijalkah v znesku 56.000 evrov oziroma 39 odstotkov neobračunane okoljske dajatve, drugi razsvetljavi ali opremi za difuzijo ali nadzor svetlobe razen žarnic z žarilno nitko v znesku 8.289 evrov oziroma 71,2 odstotka neobračunane okoljske dajatve. Tudi pri ostali električni in elektronski opremi so v tem obdobju ocenjeni večji zneski neobračunane okoljske dajatve, in sicer pri radijskih sprejemnikih v znesku 17.913 evrov (66,9 odstotka), televizijskih sprejemnikih v znesku 15.747 evrov (25,5 odstotka) in malih računalnikih v znesku 11.501 evrov (28,9 odstotka).

Carinska uprava Republike Slovenije podatkov o obračunani okoljski dajatvi ni primerjala z razpoložljivimi podatki Statističnega urada Republike Slovenije, da bi bila obračunana vsa okoljska dajatev. Razlika med podatki Statističnega urada Republike Slovenije o razpoložljivi električni in elektronski opremi na domačem trgu in podatki Carinske uprave Republike Slovenije o obračunani okoljski dajatvi kaže na to, da Carinska uprava Republike Slovenije nima vzpostavljenih zadostnih kontrolnih mehanizmov, da bi v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev zajela vsa podjetja, ki so dolžna obračunavati in plačevati okoljsko dajatev, in s tem pobrala več okoljske dajatve.

Carinska uprava Republike Slovenije ni pristopila k skupnim aktivnostim z Ministrstvom za okolje in prostor pri vzpostavitvi medsebojne povezave evidenc proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme, kar bi omogočalo navzkrižno kontrolo in učinkovitejši nadzor. V obdobju, na katero se nanaša revizija, Carinska uprava Republike Slovenije z Ministrstvom za okolje in prostor ni usklajevala evidence proizvajalcev in pridobiteljev. Čeprav so evidence proizvajalcev in pridobiteljev električne in elektronske opreme Ministrstva za okolje in prostor še bolj pomanjkljive in nepopolne kot evidence Carinske uprave, računsko sodišče ugotavlja, da po stanju na dan 31. 12. 2009 obstajajo najmanj trije zavezanci, ki so vpisani v evidenco ministrstva in ne plačujejo okoljske dajatve.

Carinski inšpektorji so v letih 2007 do 2009 opravili 49 inšpekcijskih pregledov, ki se nanašajo na nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo. Znesek ugotovljenih nepravilnosti carinskih inšpektorjev iz okoljske dajatve za električno in elektronsko opremo v letih od 2007 do 2009 znaša 5.565 evrov, kar je 0,5 odstotka vse obračunane okoljske dajatve za to obdobje. Ocenjena razlika med podatki Statističnega urada Republike Slovenije o razpoložljivi električni in elektronski opremi na domačem trgu in podatki Carinske uprave Republike Slovenije o obračunani okoljski dajatvi nakazuje, na katerih področjih so tveganja za morebitno neplačilo okoljske dajatve največja. Carinski inšpektorji bi lahko področjem, kjer so razlike največje, namenili večjo pozornost pri izvajanju inšpekcijskih pregledov.

Carinski inšpektorji pri preverjanju pravilnosti obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve pri ugotovljenih nepravilnostih v obdobju od leta 2007 do leta 2009 niso bili dosledni pri izrekanju glob, kot opredeljuje Uredba o okoljski dajatvi. Inšpektorji so v obdobju od leta 2007 do leta 2009 odkrili 15 nepravilnosti. V štirih primerih so ugotovili, da so zavezanci plačali previsoko okoljsko dajatev, zato v teh primerih niso izrekli nobene sankcije. V ostalih enajstih primerih so carinski inšpektorji ugotovili, da okoljska dajatev ni bila plačana oziroma je bila premalo plačana. V teh primerih so izrekli eno globo in tri opomine po Zakonu o prekrških ter tri opozorila po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru. V štirih primerih ni bil izrečen noben prekrškovni ukrep, kar ocenjujemo za neučinkovito ravnanje Carinske uprave Republike Slovenije.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Ministrstvo za okolje in prostor in Carinska uprava Republike Slovenije morata v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

4.1 Ministrstvo za okolje in prostor

Popravljalni ukrepi *Ministrstva za okolje in prostor* se morajo nanašati na:

- pričetek skupnih aktivnosti s Carinsko upravo za vzpostavitev povezave med evidencama proizvajalcev in pridobiteljev in medsebojno uskladitev teh evidenc.

4.2 Carinska uprava

Popravljalni ukrepi *Carinske uprave* se morajo nanašati na:

- pričetek skupnih aktivnosti z Ministrstvom za okolje in prostor za vzpostavitev povezave med evidencama proizvajalcev in pridobiteljev in medsebojno uskladitev teh evidenc.

Po drugem odstavku 29. člena ZracS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih

sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁶². Opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za okolje in prostor in Carinska uprava kršita obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

⁶² 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika računskega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIPOROČILA

Ministrstvu za okolje in prostor priporočamo, naj:

- vzpostavi pravne podlage, ki bi opredelile namenskost porabe sredstev iz zbrane okoljske dajatve za odpadno električno in elektronsko opremo;
- vzpostavi jasne kriterije, na podlagi katerih bo določalo izračun višine okoljske dajatve, ter prilagaja znesek okoljske dajatve glede na število zavezancev za obračunavanje in plačevanje okoljske dajatve ter letno količino električne in elektronske opreme, dane na trg v Sloveniji.

Carinski upravi priporočamo, naj:

- na podlagi razpoložljivih podatkov Statističnega urada pripravi oceno primanjkljaja okoljske dajatve ter na tej podlagi izvaja aktivnosti za zmanjšanje primanjkljaja.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Številka: 326-3/2010/60
Ljubljana, 21. julija 2011

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Priloge: 9

Poslano:

1. Ministrstvu za okolje in prostor, priporočeno s povratnico;
2. Carinski upravi Republike Slovenije, priporočeno s povratnico;
3. Janezu Podobniku, priporočeno;
4. Karlu Erjavcu, priporočeno;
5. Francu Koširju, priporočeno;
6. Stanislavu Mikužu, priporočeno;
7. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
8. arhivu, tu.

6. PRILOGE

Priloga 1: Vpis v evidenco proizvajalcev in pridobiteljev Carinske uprave in ministrstva (zajema vpisane zavezance v evidenco ministrstva v letu 2009)

Zap. št.	Poslovni subjekt	Datum vpisa v evidenco Carinske uprave	Datum vpisa v evidenco ministrstva
1.	Labena, d. o. o., Verovškova 64, 1000 Ljubljana	1. 4. 2006	28.1. 2009
2.	EVENTUS Novo mesto, d. o. o., Povhova ulica 1, 8000 Novo mesto	1. 4. 2006	19. 2. 2009
3.	Nokia Siemens Networks, d. o. o., Bravničarjeva ulica 13, 1000 Ljubljana	27. 12. 2006	20. 3. 2009
4.	GE, d. o. o., Ulica Anice Kaučević 12, 2250 Ptuj	1. 10. 2006	2. 4. 2009
5.	Pivovarna Laško, d. d., Trubarjeva 28, 3270 Laško	25. 10. 2006	17. 4. 2009
6.	Micom Electronics, d. o. o., Dobrave 10, 1236 Trzin	1. 4. 2006	12. 5. 2009
7.	ESE LAB, d. o. o., Pobočna 1, 6310 Izola	1. 4. 2006	20. 5. 2009
8.	OBI, d. o. o., Jurčkova cesta 226, 1000 Ljubljana	19. 12. 2007	22. 5. 2009
9.	CONAL interier Andrejka Gašparič, s. p., Prežihova ulica 8, 2250 Ptuj	1. 4. 2006	13. 1. 2009
10.	Oria, d. o. o., Podvine 36, 1410 Zagorje ob Savi	1. 4. 2006	13. 1. 2009
11.	Dipros, d. o. o., Gorenjesavska cesta 54, 4000 Kranj	1. 4. 2006	14. 1. 2009
12.	Identicus Slovenija, d. o. o., Šlandrova ulica 8b, 1231 Ljubljana-Črnuče	1. 4. 2006	25. 3. 2009
13.	Projest, d. o. o., Ulica Marka Šlajmerja 18, 1000 Ljubljana	1. 4. 2006	15. 1. 2009
14.	Četrta pot, d. o. o., Kranj, Planina 3, 4000 Kranj	1. 4. 2006	15. 1. 2009
15.	Cveto Artnak, s. p., Vrbno 23, 3230 Šentjur	1. 4. 2006	4. 2. 2009
16.	Avicom, d. o. o., Čižmanova 5, 1211 Ljubljana	1. 4. 2006	23. 3. 2009
17.	Slušni aparati - Widex, d. o. o., Resljeva 32, 1000 Ljubljana	1. 4. 2006	25. 3. 2009
18.	Sedent trgovinske storitve, servis Jožef Sever, s. p., Župančičeva ulica 7, 2310 Slovenska Bistrica	1. 4. 2006	28. 4. 2009
19.	Fital, Valerija Kovačič, s. p., Žitna ulica 12, 2000 Maribor	1. 4. 2006	28. 4. 2009
20.	AGB Lab, d. o. o., Portorož, Liminjanska 96, 6320 Portorož	1. 4. 2006	28. 4. 2009
21.	Status podjetje za proizvodnjo, trgovino in storitve Metlika, d. o. o., Ulica Belokranjskega odreda 19, 8330 Metlika	1. 4. 2006	29. 4. 2009

Zap. št.	Poslovni subjekt	Datum vpisa v evidenco Carinske uprave	Datum vpisa v evidenco ministrstva
22.	Iskra Varjenje, d. o. o., Stegne 21/C-1, 1000 Ljubljana	1. 4. 2006	29. 4. 2009
23.	Iskrateling, d. o. o., Ljubljanska cesta 24 a, 4000 Kranj	1. 4. 2006	29. 4. 2009
24.	Klevi, d. o. o., Kranj, Seljakovo naselje 29, 4000 Kranj	1. 4. 2006	13. 1. 2009
25.	Digittech, d. o. o., Podlimbarskega ulica 29, 1000 Ljubljana	1. 7. 2007	17. 7. 2009
26.	Iskratel Electronics, d. o. o., Kranj, Ljubljanska cesta 24 a, 4000 Kranj	1. 4. 2006	11. 8. 2009
27.	Rheinland elektro maschinen Group, d. o. o., Žeje pri Komendi 110, 1218 Komenda	1. 10. 2008	31. 7. 2009
28.	ACORD-92, d. o. o., Ljubljana, Stegne 13, 1000 Ljubljana	1. 4. 2006	31. 7. 2009
29.	Mentis, d. o. o., Koroška cesta 48, 2370 Dravograd	1. 4. 2006	31. 7. 2009
30.	Le-Tehnika, d. o. o., Kranj, Šuceva ulica 27, 4000 Kranj	1. 7. 2006	14. 8. 2009
31.	Janus Trade, d. o. o., Koroška cesta 53c, 4000 Kranj	1. 4. 2006	14. 8. 2009
32.	Asyst Electronic, d. o. o., Brodišče 18, 1236 Trzin	1. 4. 2006	24. 9. 2009
33.	Verizon Ljubljana, d. o. o., Cesta v Mestni log 88a, 1000 Ljubljana	31. 3. 2009	24. 9. 2009
34.	Kon Tiki Solar elektronika, d. o. o., Kamnik, Ljubljanska cesta 21k, 1241 Kamnik	1. 4. 2006	28. 9. 2009
35.	Magres, d. o. o., Železniki, Log 39a, 4228 Železniki	1. 7. 2009	6. 10. 2009
36.	LOOP Maribor, d. o. o., Jadranska cesta 27, 2000 Maribor	1. 7. 2009	14. 10. 2009
37.	KIOMATIC, d. o. o., Vodnikova cesta 211, 1000 Ljubljana	1. 1. 2007	14. 10. 2009
38.	VEZAVE, d. o. o., Ulica XXX. Divizije 19/C, 5000 Nova Gorica	1. 10. 2007	22. 10. 2009
39.	ELSTIK, d. o. o., Podkraj pri Mežici 3, 2392 Mežica	1. 1. 2007	22. 10. 2009
40.	UPC TELEMACH, d. o. o., Cesta Ljubljanske brigade 21, 1000 Ljubljana	1. 4. 2006	23. 10. 2009
41.	SOFTNET, d. o. o., Borovec 2, 1236 Trzin	1. 4. 2006	26. 10. 2009
42.	Cembos, d. o. o., Koper, Vanganeljska cesta 6, 6000 Koper	1. 1. 2009	28. 10. 2009
43.	LPKF Laser & Elektronika, d. o. o., Polica 33, 4202 Naklo	1. 4. 2006	2. 11. 2009
44.	Biokorp, d. o. o., Prežihova ulica 2, 9000 Murska Sobota	1. 1. 2008	2. 11. 2009
45.	DAT – CON, d. o. o., Polzela, Polzela 136/a, Polzela 136/a, 3313 Olzela	1. 10. 2007	2. 11. 2009
46.	Pretent, d. o. o., Dobrova, Hruševo 94, 1356 Dobrova	1. 4. 2006	5. 11. 2009
47.	KOLEKTOR MAGMA, d. o. o., Stegne 29, 1000 Ljubljana	28. 10. 2008	16. 12. 2009

Vira: Carinska uprava, ministrstvo.

Priloga 2: Podatki o obračunani okoljski dajatvi po posameznih razredih in tipu električne in elektronske opreme za leto 2007

Razred	Tip*	Število obračunov	Število kosov	Skupna masa, dana v promet v Republiki Sloveniji (v kilogramih)	Skupno letno nadomestilo** (v evrih)	Skupni znesek dajatve (v evrih)	Skupni znesek za plačilo (v evrih)	Skupna masa iznosa*** (v kilogramih)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)+(7)	(9)
1	g	534	713.965	12.511.573	1.399	59.815	61.214	47.200.597
1	ng	174	8.283	200.924	275	961	1.236	184.182
1 a	g	261	96.808	4.860.080	718	23.235	23.953	12.688.968
1 a	ng	85	8.981	871.263	269	4.165	4.434	1.815.254
2	g	567	1.754.043	2.885.874	2.076	46.540	48.616	8.261.900
2	ng	49	1.996	18.924	124	305	429	0
3	g	913	2.248.702	3.842.189	3.806	44.646	48.452	339.516
3	ng	351	193.386	371.924	749	4.322	5.071	10.992
4	g	890	1.294.211	4.121.035	3.375	33.418	36.793	514.627
4	ng	7	31	1.032	8	8	16	0
5	ng	307	773.437	1.540.243	860	43.939	44.799	793.925
5.a	g	330	3.551.813	484.495	955	65.861	66.816	1.407
6	g	323	480.787	1.631.310	1.254	17.670	18.924	777.941
6	ng	54	12.414	372.459	240	4.034	4.274	752.292
7	g	127	454.619	123.212	254	1.960	2.214	89.102

Razred	Tip*	Število obračunov	Število kosov	Skupna masa, dana v promet v Republiki Sloveniji (v kilogramih)	Skupno letno nadomestilo** (v evrih)	Skupni znesek dajatve (v evrih)	Skupni znesek za plačilo (v evrih) (8)=(6)+(7)	Skupna masa iznosa*** (v kilogramih)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)+(7)	(9)
7	ng	76	118.968	529.096	87	8.418	8.505	230.996
8	ng	382	198.266	362.344	1.438	6.923	8.361	92.937
9	g	455	5.848.658	232.501	796	10.843	11.639	686
9	ng	745	257.335	172.032	2.772	8.023	10.795	80.868
10	ng	32	8.449	344.235	178	1.497	1.675	0
Skupaj		6.662	18.025.152	35.476.745	21.633	386.583	408.216	73.836.190

Vir: Trošarinski informacijski sistem, Carinska uprava.

Legenda:

* g – gospodinjstvo, ng – negospodinjstvo;

** letno nadomestilo predstavlja strošek Carinske uprave za vodenje evidenc obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve;

*** skupna masa iznosa predstavlja količino iznosa električne in elektronske opreme v drugo državo članico Evropske unije ali tretje države, za katero je zavezanec upravičen do vračila okoljske dajatve, če je ta bila že plačana.

Priloga 3: Podatki o obračunani okoljski dajatvi po posameznih razredih in tipu električne in elektronske opreme za leto 2008

Razred	Tip*	Število obračunov	Število kosov	Skupna masa, dana v promet v Republiki Sloveniji (v kilogramih)	Skupno letno nadomestilo** (v evrih)	Skupni znesek dajatve (v evrih)	Skupni znesek za plačilo (v evrih)	Skupna masa iznosa*** (v kilogramih)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)+(7)	(9)
1	g	558	635.728	11.701.047	1.465	55.940	57.405	51.065.800
1	ng	184	18.060	383.772	274	1.835	2.109	135.285
1 a	g	302	98.902	4.680.209	763	22.375	23.138	13.620.319
1 a	ng	97	7.146	805.045	256	3.849	4.105	732.358
2	g	600	1.340.125	2.291.170	2.083	36.949	39.032	10.207.567
2	ng	50	1.865	32.848	110	530	640	0
3	g	968	2.302.603	4.084.858	3.850	47.466	51.316	236.611
3	ng	367	197.902	451.316	717	5.244	5.961	1.380
4	g	887	1.210.761	3.737.028	3.322	30.304	33.626	480.897
4	ng	13	361	524	16	4	20	37
5	ng	336	555.698	1.511.981	935	43.132	44.067	693.655
5.a	g	338	2.894.292	407.681	981	55.419	56.400	1.680
6	g	312	458.828	1.529.240	1.167	16.564	17.731	532.934
6	ng	70	11.799	338.835	235	3.670	3.905	454.683
7	g	121	441.620	133.987	257	2.132	2.389	71.734

Razred	Tip*	Število obračunov	Število kosov	Skupna masa, dana v promet v Republiki Sloveniji (v kilogramih)	Skupno letno nadomestilo** (v evrih)	Skupni znesek dajatve (v evrih)	Skupni znesek za plačilo (v evrih)	Skupna masa iznosa*** (v kilogramih)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)+(7)	(9)
7	ng	86	69.149	253.328	118	4.031	4.149	118.317
8	ng	375	251.244	373.663	1.491	7.139	8.630	28.313
9	g	545	1.598.315	253.730	986	11.833	12.819	11.330
9	ng	832	322.124	189.772	2.925	8.851	11.776	64.892
10	ng	35	6.911	420.731	208	1.830	2.038	0
Skupaj		7.076	12.423.433	33.580.765	22.159	359.097	381.256	78.457.792

Vir: Trošarinski informacijski sistem, Carinska uprava.

Legenda:

* g – gospodinjstvo, ng – negospodinjstvo;

** letno nadomestilo predstavlja strošek Carinske uprave za vodenje evidenc obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve.

*** skupna masa iznosa predstavlja količino iznosa električne in elektronske opreme v drugo državo članico Evropske unije ali tretje države, za katero je zavezanec upravičen do vračila okoljske dajatve, če je ta bila že plačana.

Priloga 4: Podatki o obračunani okoljski dajatvi po posameznih razredih in tipu električne in elektronske opreme za leto 2009

Razred	Tip**	Število obračunov	Število kosov	Skupna masa, dana v promet v Republiki Sloveniji (v kilogramih)	Skupno letno nadomestilo*** (v evrih)	Skupni znesek dajatve (v evrih)	Skupni znesek za plačilo (v evrih)	Skupna masa iznosa**** (v kilogramih)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)+(7)	(9)
PBA*		436	11.171.941	908.001	1.946	7.536	9.482	1.361.211
1	g	302	510.323	9.590.181	1.395	45.849	47.244	45.551.088
1	ng	113	16.681	235.071	264	1.124	1.388	123.500
1 a	g	176	106.460	5.334.204	747	25.502	26.249	33.214.293
1 a	ng	53	3.987	338.365	267	1.618	1.885	255.758
2	g	321	1.241.624	1.975.293	1.877	31.855	33.732	4.785.879
2	ng	34	1.736	30.804	118	497	615	57
3	g	538	1.893.131	2.877.444	3.765	33.436	37.201	67.130
3	ng	216	134.639	230.805	670	2.682	3.352	0
4	g	501	972.505	2.899.758	3.223	23.514	26.737	397.418
4	ng	5	31	2.097	4	17	21	0
5	ng	202	488.815	1.139.477	908	32.506	33.414	682.863
5.a	g	201	2.803.717	360.411	984	48.993	49.977	4.343
6	g	197	410.735	1.159.342	1.270	12.557	13.827	421.467
6	ng	35	7.777	184.000	237	1.993	2.230	333.393
7	g	84	377.852	245.486	281	3.906	4.187	37.802

Razred	Tip**	Število obračunov	Število kosov	Skupna masa, dana v promet v Republiki Sloveniji (v kilogramih)	Skupno letno nadomestilo*** (v evrih)	Skupni znesek dajatve (v evrih)	Skupni znesek za plačilo (v evrih)	Skupna masa iznosa**** (v kilogramih)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)+(7)	(9)
7	ng	48	33.260	155.538	98	2.475	2.573	110.618
8	ng	225	297.371	372.863	1.492	7.124	8.616	44.697
9	g	309	222.810	215.410	819	10.046	10.865	10.752
9	ng	472	242.266	159.263	2.899	7.428	10.327	55.674
10	ng	24	7.042	302.539	236	1.316	1.552	0
Skupaj		4.492	20.944.703	28.716.352	23.500	301.974	325.474	87.457.943

Vir: Trošarinski informacijski sistem, Carinska uprava.

Legenda:

* PBA – prenosne baterije in akumulatorji;

** g – gospodinjstvo, ng – negospodinjstvo;

*** letno nadomestilo predstavlja strošek Carinske uprave za vodenje evidenc obračunavanja in plačevanja okoljske dajatve;

**** skupna masa iznosa predstavlja količino iznosa električne in elektronske opreme v drugo državo članico Evropske unije ali tretje države, za katero je zavezanec upravičen do vračila okoljske dajatve, če je ta bila že plačana.

Priloga 5: Ocenjena neobračunana okoljska dajatev za posamezno električno in elektronsko opremo v kosih za obdobje od leta 2007 do leta 2009

Ime proizvoda električne in elektronske opreme	Kombinirana nomenklatura proizvoda (1)	Razpoložljivi proizvod na domačem trgu po podatkih Statističnega urada (v kosih) (2)	Podatki o obračunani okoljski dajatvi po podatkih Carinske uprave (v kosih) (3)	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave (v kosih) (4)=(2)-(3)	Razlika med podatki Carinske uprave in Statističnega urada (v odstotkih) (5)=(4)/(3)*100
Za leto 2007					
Brezžični telefoni in mobilni telefoni	8517.12	851.874	418.194	433.680	103,7
Radijski sprejemniki	8527 [12+13], 8527.19, 8527.91, 8527.92, 8527.99, 8527.21, 8527.29	474.116	227.137	246.979	108,7
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.10	1.967.142	1.445.373	521.769	36,1
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.90	2.867.498	1.893.901	973.597	51,4
Za leto 2008					
Žepni in namizni kalkulatorji in drugi proizvodi ter oprema za zbiranje, skladiščenje, procesiranje, predstavitev ali sporočanje informacij z elektronskimi sredstvi	8470 [10+2]	232.391	28.937	203.454	703,1
Brezžični telefoni, mobilni telefoni	8517.12	707.124	425.531	281.593	66,2
Radijski sprejemniki	8527 [1+9], 8527.21, 8527.29	472.015	103.409	368.606	356,5

Ime proizvoda električne in elektronske opreme	Kombinirana nomenklatura proizvoda	Razpoložljivi proizvod na domačem trgu po podatkih Statističnega urada (v kosih)	Podatki o obračunani okoljski dajatvi po podatkih Carinske uprave (v kosih)	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave (v kosih)	Razlika med podatki Carinske uprave in Statističnega urada (v odstotkih)
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2)-(3)	(5)=(4)/(3)*100
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.90	1.745.812	1.243.197	502.615	40,4
Za leto 2009					
Brezžični telefoni, mobilni telefoni	8517.12	673.594	414.492	259.102	62,5
Radijski sprejemniki	8527 [1+9], 8527.21, 8527.29	352.239	143.194	209.045	146,0
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.10	1.325.695	1.097.869	227.826	20,8
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.90	2.550.075	1.527.760	1.022.315	66,9

Vira: podatki Carinske uprave (Trošarinski informacijski sistem) in Statističnega urada.

Priloga 6: Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve za posamezno električno in elektronsko opremo za obdobje od leta 2007 do leta 2009

Električna in elektronska oprema	KN proizvoda	Razpoložljivi proizvod na domačem trgu po podatkih Statističnega urada	Podatki o obračunani okoljski dajatvi po podatkih Carinske uprave	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave	Obračunana okoljska dajatev za posamezno EEO po podatkih Carinske uprave	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve
	(1)	(v kosih) (2)	(v kosih) (3)	(v kosih) (4)=(2)-(3)	(v evrih) (5)	(v evrih) (6)=(5)/(3)	(v evrih) (7)=(4)*(6)
Leto 2007							
Mali računalniki	8471.30, 8471.41, 8471.49	191.402	131.606	59.796	9.827	0,07466985	4.465
Radijski sprejemniki	8527 [1+9], 8527.21, 8527.29	474.116	227.137	246.979	3.787	0,01667276	4.118
Televizijski sprejemniki	8528.71.1, 8528 [69+72.10], 8528.72.20, 8528.72 (3+5+75), 8528.72.9, 8528.71.90, 8528.73	190.819	120.371	70.448	17.700	0,14704538	10.359
Kompaktne fluorescentne sijalke (Fluorescenčne žarnice razen ultravijoličnih, na ogrevano katodo, z dvema žarničnima grloma)	8539.31.10	1.967.142	1.445.373	521.769	31.870	0,02204967	11.505
Kompaktne fluorescentne sijalke (druge fluorescenčne žarnice razen ultravijoličnih, na ogrevano katodo)	8539.31.90	2.867.498	1.893.901	973.597	30.594	0,01615396	15.727
Avtomati za vroče pijače	8419.81.20, 8476 [21+81]	25.296	3.244	22.052	1.500	0,46239211	10.197

Električna in elektronska oprema	KN proizvoda	Razpoložljivi proizvod na domačem trgu po podatkih Statističnega urada	Podatki o okoljski dajatvi po podatkih Carinske uprave	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave	Obračunana okoljska dajatev za posamezno EEO po podatkih Carinske uprave	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve
	(1)	(v kosih) (2)	(v kosih) (3)	(v kosih) (4)=(2)-(3)	(v evrih) (5)	(v evrih) (6)=(5)/(3)	(v evrih) (7)=(4)*(6)
Leto 2008							
Mali računalniki	8471.30, 8471.41, 8471.49	188.934	137.948	50.986	10.791	0,07822513	3.988
Televizijski sprejemniki	8528.71.1, 8528 [69+72.10], 8528.72.20, 8528.72 (3+5+75), 8528.72.9, 8528.71.90, 8528.73	193.399	165.801	27.598	15.636	0,09430582	2.603
Radijski sprejemniki	8527 [1+9], 8527.21, 8527.29	472.015	103.409	368.606	3.031	0,02931079	10.804
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.10	1.479.141	1.451.742	27.399	32.381	0,02230493	611
Kompaktne fluorescentne sijalke (Fluorescenčne žarnice razen ultravijoličnih, na ogrevano katodo, z dvema žarničnima gloma)	8539.31.90	1.745.812	1.243.197	502.615	19.389	0,01559608	7.839
Leto 2009							
Mali računalniki	8471.30, 8471.41, 8471.49	164.572	117.804	46.768	7.677	0,06516757	3.048
Televizijski sprejemniki	8528.71.1, 8528 [69+72.10], 8528.72.20, 8528.72 (3+5+75), 8528.72.9, 8528.71.90, 8528.73	184.208	150.764	33.444	12.553	0,08326258	2.785
Radijski sprejemniki	8527 [1+9], 8527.21, 8527.29	352.239	143.194	209.045	2.049	0,01430926	2.991
Kompaktne fluorescentne sijalke	8539.31.10	1.325.695	1.097.869	227.826	23.483	0,02138962	4.873

Električna in elektronska oprema	KN proizvoda	Razpoložljivi proizvod na domačem trgu po podatkih Statističnega urada	Podatki o okoljski dajatvi po podatkih Carinske uprave	Razlika med podatki Statističnega urada in Carinske uprave	Obračunana okoljska dajatev za posamezno EEO po podatkih Carinske uprave	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve
	(1)	(v kosih) (2)	(v kosih) (3)	(v kosih) (4)=(2)-(3)	(v evrih) (5)	(v evrih) (6)=(5)/(3)	(v evrih) (7)=(4)*(6)
(Fluorescenčne žarnice razen ultravijoličnih, na ogrevano katodo, z dvema žarničnima grloma)							
Kompaktne fluorescentne sijalke (druge fluorescenčne žarnice, s termokatodo (razen ultravijoličnih)	8539.31.90	2.550.075	1.527.760	1.022.315	23.124	0,01513589	15.474
Druga razsvetljava ali oprema za difuzijo ali nadzor svetlobe razen žarnic z žarilno nitko (druge sijalke (razen ultravijoličnih)	8539.32.90	456.046	97.420	358.626	1.343	0,01378567	4.944

Viri: podatki Carinske uprave (Trošarinski informacijski sistem) in Statističnega urada, lastni izračun.

Priloga 7: Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve po posameznem razredu električne in elektronske opreme za leto 2007

Razred EEO	Obračunana okoljska dajatev po razredih EEO	Znesek obračunane okoljske dajatve za posamezen razred EEO	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO za posamezen razred EEO	Razlika med podatki Carinske uprave in Statističnega urada za posamezen razred EEO	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve za posamezen razred EEO
	(v kosih)	(v evrih)	(v evrih)	(v kosih)	(v evrih)
(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(4)*(5)
1, 1a	828.037	88.175	0,106486787	2.744	292
2	1.756.039	46.845	0,026676515	(814)	(22)
3	2.442.088	48.967	0,020051284	676.770	13.570
4	1.294.242	33.425	0,025825927	409.583	10.578
5	773.437	43.938	0,056808764	0	0
5.a	3.551.813	65.861	0,018542924	1.510.122	28.002
6	493.201	21.703	0,044004371	70.972	3.123
7	573.587	10.378	0,018093158	0	0
8	198.266	6.923	0,034917737	28	1
9	6.105.993	18.866	0,003089751	13.267	41
10	8.449	1.497	0,177180731	24.094	4.269
Skupaj	18.025.152	386.578	0,021446588	2.706.766	59.854

Viri: Carinska uprava, Statistični urad, lastni izračun.

Priloga 8: Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve po posameznem razredu električne in elektronske opreme za leto 2008

Razred EEO	Obračunana okoljska dajatev po razredih EEO	Znesek obračunane okoljske dajatve za posamezen razred EEO	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO za posamezen razred EEO	Razlika med podatki Carinske uprave in Statističnega urada za posamezen razred EEO	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve za posamezen razred EEO
(1)	(v kosih) (2)	(v evrih) (3)	(v evrih) (4)=(3)/(2)	(v kosih) (5)	(v evrih) (6)=(4)*(5)
1, 1 a	759.836	83.997	0,110546223	22.526	2.490
2	1.341.990	37.478	0,027927183	13.045	364
3	2.500.505	52.710	0,021079742	558.067	11.764
4	1.211.122	30.307	0,025023903	614.254	15.371
5	555.698	43.132	0,077617699	0	0
5.a	2.894.292	55.419	0,019147688	689.442	13.201
6	470.627	20.233	0,042991584	55.185	2.372
7	510.769	6.161	0,012062204	22.792	275
8	251.244	7.139	0,028414609	0	0
9	1.920.439	20.683	0,010769933	7.492	81
10	6.911	1.829	0,264650557	(18.928)	(5.009)
Skupaj	12.423.433	359.088	0,028904088	1.963.875	40.909

Viri: Carinska uprava, Statistični urad, lastni izračun.

Priloga 9: Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve po posameznem razredu električne in elektronske opreme za leto 2009

Razred EEO	Obračunana okoljska dajatev po razredih EEO	Znesek obračunane okoljske dajatve za posamezen razred EEO	Povprečna obračunana okoljska dajatev na kos EEO za posamezen razred EEO	Razlika med podatki Carinske uprave in Statističnega urada za posamezen razred EEO	Ocenjena vrednost neobračunane okoljske dajatve za posamezen razred EEO
	(v kosih)	(v evrih)	(v evrih)	(v kosih)	(v evrih)
(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(4)*(5)
PBA	11.171.941	7.536	0,000674547	/	/
1, 1 a	637.451	74.089	0,116226973	(12.850)	(1.494)
2	1.243.360	32.351	0,026019013	1.635	43
3	2.027.770	36.116	0,017810698	288.061	5.131
4	972.536	23.531	0,024195505	418.640	10.129
5	488.815	32.505	0,06649755	0	0
5.a	2.803.717	48.993	0,017474303	1.594.055	27.855
6	418.512	14.549	0,034763639	26.993	938
7	411.112	6.379	0,015516453	0	0
8	297.371	7.124	0,023956606	8	0
9	465.076	17.473	0,037570204	(60.070)	(2.257)
10	7.042	1.315	0,186736723	1.693	316
Skupaj	20.944.703	301.961	0,014417058	2.258.165	40.662

Viri: Carinska uprava, Statistični urad, lastni izračun.

WINDSHELL

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia

Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office

Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96